קלאוקמאכערס! קומט אלע הערן א באריכט וועגן דעם סטרייק אין דשייקאב און קראלים שאפ היינט 8 אונט אין פרייהייטס טעמפל

איגדוסטריעלע יוניאן פון נאדל פאך ארבעטער שאפ־דעלעגאטן קאנסיל

זון אויפגאנג — 8.
זון אונטערגאנג — 5.24

אידישע וואכרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: קלאר, עטוואס קילער

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע פאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 21, No. 25. Winnipeg, Wed. Feb. 4, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטוואך, יו׳ שבט, תרצ״א.

FEB 9 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אנטיסעמיטישע סטודענטן בושעווען ווידער אין ווינער אוניווערסיטעט

ממית׳ן אידישע סטודענטן און ברעכן אידישע אויסשטעלונגען. — דעלעגאטן צו אנטיסעמיטישער קאנווענשאן אין רומעניע שווערן זיך נאכצופאלגן זייערע פירער

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואכרט" פון "איטא")

ווין, פעב. 4 (איטא). — די אנטיסעמיטישע סטודענטן האבן ווידער געבראכן אין דעם היגן אוניווערסיטעט און אינ׳ם טעכניקום.

בעת די ראיאטן האבן די נאציאנאל־סאציאליסטן געשריען אנטיסעמיטישע לאזונגען, גע׳ממית׳ם א סך אידישע סטודענטן, און, אויסער דעם, האבן זיי צע־שמעטערט די גלעזערנע שאפעס מיט אויס־שטעלונגען פון אידישן אינטערעס. די איינציקע אידישע שאפע וואס איז נאנץ געבליבן, איז געווען די פאלעסטינער, ווייל זי איז באשיצט געווארן פערזענלאך פונ׳ם רעקטאר, פראפ. אביערבערגער, וועלכער איז א מיטגליד פונ׳ם עסטרייכיכער פראפאלעסטינער קאמיטעט.

א דעלעגאציע פון דער אידישער סטו־דענטן עקזעקוטיווע האט פראטעסטירט צום רעקטאראט קעגן דער פארזעצונג פון די אומרוען, וואס דערלאזן ניט זיי אידישע סטודענטן צו באזוכן די לעקציעס און די עקזאמענעס. דער רעקטאר האט אויסגע־דריקט זיין מיטגעפיל צו די אידישע סטו־דענטן און האט צוגעזאגט פארצוברייגנען די פראגע פון פארגרעסערטער שוץ ביי אויל פעלדער אין מאסול געגנט, וועגן דעם וואוהין די רערן צום ים זאלן געצויגן ווערן קיין פאלעסטינע אדער קיין סיריע, אין איצט ענדגילטיק פעלייקן געווארן לטובת די ענגלישע אינטערעסן.

עס איז איצט באשלאסן געווארן, אז דער עגד פון דער לינע ביים מיטלענ־דישן ים זאל זיין ביי דער עכו בוכטע, אי־בער חיפה, אין ארץ־ישראל.

א 70־יאריקער קאנטראקט איז נעכטן אונטערגעשריבן געווארן וועגן דעם פון הייר־קאמישאנער טשענסלאר, פון איין זייט, און דער איראק פעטראלעאום קאמ׳פאני, איינטימער פון דער מאסול אויל קאנצעסיע, פון דער צווייטער זייט.

(::)

געוועזענער קאנאדער גאווער־נאר דזשענעראל וועט אפשר רעזיגנירן פון לאנדאנער פאליציי

לארד בינג

לאנדאן. — עס ווערט דא דערוואר־טעט, אז לארד בינג, געוועזענער גאווער נאר דזשענעראל פון קאנאדע און לעצטנס הויפט פון דער לאנדאנער פאליצי, זאל רעזיגנירן פון זיין פאסטן. לארד בינג איז שוין דרייצן חדשים ניט געווען ביי זיין שרייב־טיש צוליב קראנקהייט, און די אר־בעטער צייטונגען פארערן זיין רעזיגנא־ציע.

(::)

ארבעטלאזיקייט אין ענג־לאנד עטוואס קלענער

לאנדאן, פעב. 4. — די צווייטע וואך נאכאנאנד איז די צאל ארבעטסלאזע אין גרויס בריטאניע געפאלן. די צאל ארבעט־לאזע פאר דער וואך וואס האט זיך פאר־ענדיקט יאנו. 26 איז געווען 2,592,650 — אויף 15,756 ווייניקער ווי די עבר׳די־קע וואך, אבער אויף 1,101,131 מער ווי די זעלבע וואך לעצטן יאר.

(::)

אויפרייס פון גראנאטע טויטעט פיר, פאראונדעט פופציק

בוראפעסט, אונגארן, פעב. 4. — פיר מענשן זיינען געטויט געווארן און פופ־ציק זיינען פארוואונדעט געווארן, ווען א גראנאטע האט געפלאצט אין די הענט פון סאמואיל מאנטעל, א הענדלער אין דזשעמאכטוויש, אויפ׳ן אלטע־קליידער מארק אויפ׳ן טעלעקי סקווער.

(::)

אונטערנעמונג אפגעלייגט

דער מוטער פאראיין פון פרץ־שול בעט צו מעלדן, אז דער שפאציר און פארוויי־לונג אנאנסירט אויף היינט אין. צוליב פ. הירשביינס לעקציעס. אפגעלייגט געווארן אויף איבעראכטאג מיטוואך.

אויל רערן פון מאסול נייען זיכער קיין פאלעסטינע

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, פעב. 4 (איטא). — דער לאנג פארצויגענער סכסוך צווישן די ענגלישע און די פראנצויזישע אינטערעסן אין די אויל פעלדער אין מאסול געגנט, וועגן דעם וואוהין די רערן צום ים זאלן געצויגן ווערן קיין פאלעסטינע אדער קיין סיריע, איז איצט ענדגילטיק געווארן לטובת די ענגלישע אינטערעסן.

עס איז איצט באשלאסן געווארן, אז דער עגד פון דער לינע ביים מיטלענ־דישן ים זאל זיין ביי דער עכו בוכטע, אי־בער חיפה, אין ארץ־ישראל.

א 70־יאריקער קאנטראקט איז נעכטן אונטערגעשריבן געווארן וועגן דעם פון הייר־קאמישאנער טשענסלאר, פון איין זייט, און דער איראק פעטראלעאום קאמ׳פאני, איינטימער פון דער מאסול אויל קאנצעסיע, פון דער צווייטער זייט.

(::)

מירער ראש־ישיבה, וואס איז געווען דימענטשטיינס רבי, געשטארבן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

מינסק, ווייס־רוסלאנד, פעב. 4 (איטא) דער מירער גאון, ר׳ אברהם טיקינסקי, ראש־ישיבה פון מיר, איז געשטארבן אין עלטער פון 76 יאר.

די מירער ישיבה איז באקאנט ווי איינע פון די באריטמטסטע ישיבות אין דער וועלט. אגב איז אין דער דאזיקער ישיבה געווען א תלמיד אויף דער באוואוסטער אידישער קאמוניסטישער פירער דימענטשטיין.

סעסיע פון רייכסטאג געעפנט

בערלין, פעב. 4. — די סעסיע פון רייכסטאג האט זיך געעפנט נעכטן 3 נ.מ. שווערע אפאיציע אייליגונגען האבן באר־וואכט דעם רייכסטאג פון אינווייניק און פון דרויסן. די ביינקלאך אין רייכסטאג זיינען אלע געווען פארטומען.

דער רייכסטאג האט באשלאסן צו באר־טראכטן ווייניקער וויכטיקע פראגעס ביז האנערשטאג, ווען קאנצלער ברונינג וועט פארברייטערן דעם בודזשעט.

(::)

דרינגנדיקע קלאוסמאער פאר־זאמלונג היינט

א דרינגנד וויכטיקע פארזאמלונג פון אלע קלאוקמאכער פון שטאט ווערט פאר־רופן דער אינדוסטריעלער יוניאון פרייהייט טעמפל, היינט, 8 אונט. אלע זיינען געבעטן צו קומען אין צייט.

"קראסין" ווערט דא מארגן געצייגט

א זייער אינטערעסאנט סאוועטיש בילד "קראסין" וועלכעס האט נעמאכט א רושם אויף דער וועלט, וועט געוויזן ווערן מארגן פון 7 ביז 77 (צוויי מאל) אין אוקראיניש־לייבאר טעמפל, קאר. פריטשארד און מעקגרעגאר, אונטער אויפזיכט פון אינ׳ד רוסטריעלער יוניאן.

(::)

חזן רויטמאן אין אשכנזי שול

די פארוואלטונג פון אשכנזי שול בעט אונז צו מעלדן, אז חזן רויטמאן וועט דאוונען אין דער שול קום. פרייטאג, פעב. 6טן, קבלת־שבת, און שבת אינדערפרי.

מיר זיינען אין נייפיער אליין אומגעקומען אין ערדציטערניש אין ניי־זעלאנד

אין נייפיער אליין זיינען דא איבער 300 טויטע

אוקלאנד, ניי־זעלאנד, פעב. 4. — לויט די לעצטע אפיציעלע אפטאצונגען, זיינען אין נייפיער אליין אומגעקומען איבער 300 נפשות אין דער ערדציטערנדיג וואס האט נעכטן אויפגעטרייסלט דעם געגנט.

שריפות בושעווען נאך אין נייפיער, און דאס לעשן ווערט געשטערט דורך דער צעשטערונג פון וואסער ליימונג. די פאר־בינדונגען מיט דעם געגנט זיינען נאך אר־בערעריסן.

א סך קרבנות ליגן נאך אונטער די חורבות, און עס ווערט געהאפט אז מען וועט נאך צווישן זיי געפינען לעבעדיגע. אין איין סטאר אין נייפיער זיינען זעכצן פערזאן פארשאפן געווארן פון די חורבות.

די געשעפט געגנטן אין נייפיער און אין דער ערד־ציטערניש אין דער אינכאלי־גנדיקע פייערן. דער מאטעריעלער שאדן וועט דערגרייכן שווערע מיליאנען.

אוקלאנד, ניי־זעלאנד, פעב. 4. — לויט אפיציעלע אפטאצונגען, זיינען אין נייפיער אליין אומגעקומען איבער 300 נפשות אין דער ערדציטערנדיג וואס האט געכטן אויפגעטרייסלט דעם געגנט.

שריפות בושעווען נאך אין נייפיער, און דאס לעשן ווערט געשטערט דורך דער צעשטערונג פון וואסער ליימונג. די פאר־בינדונגען מיט דעם געגנט זיינען נאך אר־בערעריסן.

א סך קרבנות ליגן נאך אונטער די חורבות, און עס ווערט געהאפט אז מען וועט נאך צווישן זיי געפינען לעבעדיגע. אין איין סטאר אין נייפיער זיינען זעכצן פערזאן פארשאפן געווארן פון די חורבות.

די געשעפט געגנטן אין נייפיער און אין דער ערד־ציטערניש אין דער אינכאלי־גנדיקע פייערן. דער מאטעריעלער שאדן וועט דערגרייכן שווערע מיליאנען.

פלימעניק פון דערמארדעטן טאראנ־טער אידן ווערט צום צווייטן מאל פראצעסירט אויף מארד קלאגע

טאראנטא, אנט., פעב. 4. — אברהם שטיינבערג, פלימעניק פון דעם דערמאר־דעטן סעמועל גאלדבערג, מצבות־מאכער, ווערט איצט ווידער פראצעסירט אין היגן נעריכט אויף דער קלאגע פון דערמארדן זיין פעטער און שותף אינ׳ם מצבה גע־שעפט.

סעמועל גאלדבערג איז געפונען געווארן א דערמארדעטער אין זיין אפיס מארט 5 1930, ווען פייערלעשער זיינען געקומען צו לעשן א שריפה אין דעם אפיס. דער מערדער, האט מען דאן אנגענומען, האט דערשאסן זיין קרבן און האט אונטערגע־צונדן דעם אפיס כדי אפצואווישן די שפור. באלד איז ארעסטירט געווארן א. שטיינבערג, דעם דערמארדעטנס פלימע־ניק און שותף אינ׳ם געשעפט, וועלכער איז פארדעכטיקט געווארן אינ׳ם מארד.

אויפ׳ן פראצעס נעכטן האט די אנקלאג־גע ארויסגעשטעלט אן ערות א געוויסן וועגנטווארט באר, וועלכער איז ארעסטירט געווארן קירצלעך נאך שטיינבערגס ארעסט. באד האט דערציילט, אז שטיינ־בערג האט זיך פאר אים מורה געווען, אז ער האט געדראעט זיין אנקל מיט א ניט־בעלעדאבאס מוז באצאלן שאדן פאר־אורזאכט פון שאפערס נאכלעסיקייט

בעלעדאבעס געווארן אויידער דער מארד איז באנאנגען געווארן. זיי זאלן האבן גע־האט שטענדיג געשעפטלאכע סכסוכים עווישן זיך.

שטיינבערג איז שוין איין מאל פראצע־סירט געווארן, אבער די דזשורי האט ניט געקאנט איינשטימען אויף דער פראצעס איז דערפאר אפגעלייגט געווארן.

(::)

בוקארעסטער אידישער שניי־דער דערשאסן בעת ראיאטן פון באן־ארבעטער

בוקארעסט, פעב. 4 (איטא). — דער היינער אידישער שניידער, משה שווארץ, איז איינער פון די וואס זיינען דערשאסן געווארן אויף טויט בעת די ראיאטן פון די באן־ארבעטער. שווארץ האט זיך ניט באר־טייליקט אין די ראיאטן. עס ווערט אפי־ציעל דערקלערט, אז די קוילן וואס האט אים דערשאסן, איז געקומען פון די ארבע־טער רייען בעת דער שיסעריי מיט דער פאליציי.

(::)

רומענישער בילדונג מיניסטער שליסט שול אין סאראקע

בוקארעסט, פעב. 4 (איטא). — די העב־רייאישע תרבות שול אין סאראקע, בעסאר־אביע אין געשלאסן געווארן לויט א פאר־ארדענונג פון בילדונג מיניסטעריום. עס ווערט דערקלערט, אז די שול איז געשלאסן אונטער׳ן אויסרייד אז זי איז א געסט פון קאמוניסטישער פראפאגאנדע.

(::)

פאליציי שעפס קאנפערענץ פארערט שטרייגנג מיטלען אנצוהאלטן ארדענונג אין לאנד

בוקארעסט, פעב. 4 (איטא). — וויך־טאר קאדערע, וויצע־אינערן מיניסטער, אויפזעער איבער דער לאנד פאליציי, איז געווען פארזיצער פון דער רומענישער פא־ליבאי שעפס קאנפערענץ. אין זיין דערע־פענונג רעדע האט ער געפארערט אז די שטרייגנסטע מיטלען זאלן אנגענומען ווע־רען אנצוהאלטן ארדענונג אין לאנד.

רעגירונגס וואל רעפארם ביל אנגע־נומען אין בריטישן הויז מיט מערהייט פון 65 שטימען

לאנדאן, פעב. 4. — דאס דעפוטאטן הויז האט נעכטן אנגענומען ביי דער צווייטער פארלעזונג דער רעגירונגס וואל רעפארם ביל מיט 295 שטימען צו 230, — מערהייט פון 65.

דער ביל איז אבער נאך ווייט פון צו ווערן א געזעץ. ער מוז נאך דורכגיין דורך דעם לארדן הויז מיט זיין איבערוועגנדי־קער קאנסערוואטיווער מערהייט, און די קאנסערוואטיוון זיינען זיינע ביטערע קעג־נער.

דער ביל פירט איין א סיסטעם פון פארצונג צעטלאך, לויט וועלכן דער ווייר לער שטימט פאר זיין ערשטן, צווייטן און א. וו. אויסוואל. די קאנסערוואטיוון זיי־נען באזונדערס קעגן דעם סיסטעם, ווייל זיי גלויבן, אז ליבעראלן וועלן זייערע צווייטע שטימען געבן פאר ארבעטער קאנדידאטן, און ארבעטער — פאר ליבע־ראלן, אזוי אז די לאגע פון די קאנסער־וואטיוון וועט דערפון שטארק פארערגערט ווערן.

די ליבעראלן, פארקערט, האבן שוין לאנג געפארערט אז ענלאכע רעפארם, און ווי עס ווערט פארשטאנען, האט פרעמיער מאקדאנאלד פארגעשלאגן די וואל רע־פארם ווי א פרייז פאר דער ליבעראלער שטיצע.

אין די דעבאטעס אין הויז האבן די קאנסערוואטיוון זייער ביטער אטאקירט דעם ביל און אים באקעמפט מיט אלע כחות.

רומעניע

ווי די תלמוד־תורה זאל שניידן אויסגאבן

ווי עס זעט אויס, זוכט איצט די תלמוד תורה איר חילף ניט פון אינזוועניק, נאר פון דרויסן.

אירע הויפט האפענונגען, זעט מיר אויס, ליינט זי איצט אויף א גרויסער, וואר־גיקער סובסידיע פון א בשר־כשר פאנד וואס דארף דא געשאפן ווערן.

אזא פאנד אבער, וואס גרעסער ער איז, אלץ ווייניקער זיכער איז ער. וואס גרע־סער דער שטייער אויף בשר־כשר, אלץ ווייניקער ווארשיינלאך איז עס אז דער עולם זאל אים צאלן.

דערצו וועלן זיך געפינען א סך אנדערע בעלנים אויפ׳ן קהל׳שן געלט, און מען וועט זיי ניט קאנען אפזאגן, ווייל מען מוז האבן אלעמענס נוטן ווילן.

מען מוז אויך געדיינקען, אז ווען די תלמוד־תורה וועט קריגן די דאזיקע סוב־סידיע וואס זי גארט, וועט איר הכנסה פון אנדערע קוואלן מוזן פאלן, — אפילו פון שכר־לימוד; מען וועט זאגן, אז "זי קריגט שוין געגוג".

און וואס מכח אירע אקומולירטע חר־בות? די קאנען דאך זיכער ניט ליקווי־דירט ווערן דורך בשר־כשר סובסידיעס... אויב די תלמוד־תורה וויל אריסגיין פון איר איצטיקער קריטישער לאגע, מוז זי דערפאר גרינדלאך שניידן אירע אויסגאבן, — ניט פון די ערערס געהאלטן, נאטיר־לאך: דאס לאזט זיך אמוויניקסטנס שניידן . . .

***

די הויפט אורזאך פארוואס דער בוד־זשעט פון דער תלמוד תורה איז אויף א סך טויזנטער א יאר גרעסער פון דעם פרץ שול בודזשעט, איז דאס, וואס בעת די פרץ־שול האלט זיך אויף אין איין געביר־דע, האט די תלמוד־תורה, אויף כמעט דער וועלבער צאל קינדער אדער אביסל מער, צוויי נעבייידעס, יעדע איינע פון וועלכע קאסט מער ווי די פרץ־שול, און ביידע שווער באלאסט מיט חובות.

און בעת די תלמוד־תורה האט אין אר־בערפלוס אין פלאץ, איז דא א צווייטע אידישע, זייער נאענטע צו איר קערפער־שאפט. — די "אנג מענס הברו אסא־סיאיישן", וואס האט אינגאנצן ניט קיין היים.

עס ליינט זיך דערפאר אויפ׳ן שכל, אז אט די צוויי קערפערשאפטן זאלן אויף וועלכן ס׳איז אופן צוזאמען קומען זיך.

און מען האט, דאכט זיך, טאקע שוין גערעדט וועגן דעם: די י. מ. ה. א. זאל אפדיינגען פאר אירע צוועקן דעם אור־בערשטן און דעם אונטערשטן שטאפ פון דער גרויסער תלמוד תורה פאר פינף טוי־זענט דאלאר א יאר.

איך ווייס ניט, פארוואס דער שידוך איז ניט געשלאסן געווארן. איך בין אבער אויך זיכער, אז דאס וואלט פונקט אזוי ווייניק גערעטעוועט די תלמוד־תורה, ווי א מעגלאכע סובסידיע פונ׳ם געפלאנטן בשר־כשר פאנד.

***

און מיר זעט אויס, אז די גרויסע תלמוד תורה צעביידע האט געראפט פארקויפט ווערן צו דער י. מ. ה. א., און ניט פאר־דונגען ווערן. די ת״ת קאן דערביי בלויז אויסגעמען א תנאי, אז זי זאל קאנן באר־נוצן א באשטימטע צאל קלאס צימערן א געוויסע צאל שעה׳ן יעדן טאג.

ווען די תלמוד תורה זאל איצט ארויס מיט א קאמפיין, קאן זי קיין געלט ניט קריגן. די י. מ. ה. א. קאן אבער יא דורכ־פירן א קאמפיין אפילו אונטער די איצטי־גע באדינגונגען, און דער קויף פריין וואס די י. מ. ה. א. וואלט באצאלט, וואלט מיט איין מאל באפרייט די ת״ת פון אירע חובות, — אויב ניט איינגאנצן, איז אין דער גרעסטער מאס.

אוואדע וויל זיך ניט אוועקגעבן א גע־ביידע מיט וועלכער מען האט יארן לאנג שטאלצירט. אבער זי וואלט דאך ניט אוועקגעגאנגען פאר פרעמדע, נאר וואלט פארבליבן אין איינענע הענט. ס׳איז יערנ־פאלס בעסער, ווי איבערלאזן די געביידע אין די הענט פון דער "מארטגעדזש־קאמפאני . . .

און אגב וואלטן דערמיט געלייזט גע־ווארן צוויי פראבלעמען מיטאמאל: די ת״ת וואלט זיך באפרייט פון דריקנדיקע חובות און צו באנקראט טריינדיקע אויסגאבן, און די י. מ. ה. א. וואלט גע־קאנען א פיינע היים, וועלכע זי זוכט שוין לאנג.

***

איך גיי דא ניט אריין אין אלע דעטאלן, — דאס איז אן אויפגאבע פאר די מענשן וואס שטייען נאענט און ווייסן נענוי די לאגע.

עס זעט מיר אבער אויס, אז ווען די תלמוד תורה וואלט אויף אזא אופן ליק־ווידירט אירע חובות און פארקלענערט אירע הוצאות, פון איין זייט, און, פון דער אנדער זייט, וואלט זי פארגרעסערט אירע הכנסות דורך צווינגען אלע עלטערן וואס קאנען צאלן פאר פיאנא לעקציעס, זיי זאלן אויך צאלן שכר־לימוד פאר זייערע קינדער, — דאן וועט די תלמוד תורה מער ניט זיין קיין פראבלעם און קיין שטערונג פאר אלע אנדערע קהל׳שע טעטיקייטן אין שטאט.

אגב וועט זי אפשר דאן אויף פארלירן דעם כאראקטער פון א צדקה אינסטיטו־ציע "פאר ארימע קינדער", וואס שטערט אויצט שטארק איר פרעסטיזש, און וואס טרייבט פון איר אוועק די מער פארמעג־לאכערע עלטערן.

אבער כדי דאס צו דערגרייכן וועלן אויף זיין נויטיק נאך געוויסע אינערלא־כע רעפארמען.

וועגן דעם וועל איך ריידן א צווייטן מאל.

אנג - אורחא

פון מארק

6,500 ארבעטסלאזע ווערן איצט גע־שטיצט אין ווינ׳פעג

2,325 פון זיי זיינען פארהייראטע, און 4,418 ניט פארהייראטע

אז מען טרייבט אביסל איבער די קאס־טען פון ארבעטסלאזייקייט שטיצע אין ווינ׳פעג, איז געווען די באהויפטונג פון אלד. מעיבערג, פארזיצער פון ארבעטס־לאזייקייט קאמיסיע פון שטאטראט.

לויט אלד. מעיבערג באריכט, האט די שטאט אויסגעהאלטן אין נאוועמבער 840 פארהייראטע מענער מיט א דורכ־שניטלאכן קאסט פון $36.58 יעדערער; דעצעמבער, 1,520, דורכשניט 3757; אין יאנוואר, 2,079, דורכשניט נאך ניט באשטימט.

ניט פארהייראטע: נאוועמבער, 503; 2 מענשן, דורכשניט פער חודש, 18.62; דעצעמבער, 3,464, דורכשניט $22.82; און יאנוואר, 4,058, קאסט נאך ניט באש־טימט.

ביים סוף יאנוואר האבן 2,325 פאר־הייראטע און 4,148 ניט־פארהייראטע גע־קאנן שטיצע פון די ארבעטסלאזיקייט פאנדן. די צאל וואכסט נאך דערווייל, אבער דערפאר קומען איצט אלץ ווייני־קער נייע קאנדידאטן פאר שטיצע צו רע־גיסטריירן זיך. די לאגע, קאן מען דערפאר האפן, וועט זיך באלד פארבעסערן.

(::)

טאמפסאן פאנגט אן נייעס קאמפיין מיט א קנאק

שיקאגא, פעב. 4. — מעיאר "ביל" טאמפסאן, נאטאריש מיט זיין "אמעריקע צוערשט קאמפיין" און מיט זיין שנאה צו קענג דזשאנדרוש, וויל ווידער דער־ווייל ווערן מעיאר פון שיקאגא, כדי צו זיין דער מעיאר פון דער וועלט אויס־שטעלונג וואס קומט פאר אין שיקאגא איבעראיאר.

זיין קאמפיין האט ער שוין אנגעפאנ־גען מיט דעם געוויינלאכן טאראראם, — מיט א שרייענדיקן פאראד מיט פערד, אייזלען און טויל־אייזלען, מיט וועלכע ער האט געמאכט קאריקאטורן פון זיינע קעגנער. עס האבן אויך ניט געפעלט די געוויינלאכע פייערדיקע רעדעס, פול מיט פאטריאטיזם.

(::)

מארגן וויכטיקע זיצונג פון אי־מיגראנטן הילף טוער און זאמלער

א וויכטיקע זיצונג פון טוער און זאמ־לער פון אימיגראנטן הילף פאראיין קומט פאר מארגן (דאנערשטאג), 8.30 אוונט, אין אפיס פון "דאס אידישע וואכרט". אלע די וואס קאנען מיטהעלפן אין דער מיס־גלידערשאפט קאמפיין ארבעט זייתען דריינגענד געבעטן צו קומען און העלפן מאכן דעם קאמפיין פאר א דערפאלג.

די פארזאמלונג וועט געדויערן בלויז 1 שעה צייט.

דיזיקע סומע געלט איבערגע־פירט איבער טאראנטער גאסן אן רעש

טאראנטא, פעב. 4. — אן רעש און געפילדער, פון וואס די טויזנטער איינ־וואוינער וועלכע זיינען ארומגעגאנגען איבער די גאסן, האבן ניט געהאט די פלעגסטע אנונג, איז לעצטע וואך איבערגעפירט געווארן הונדערטער מיליאנ־נען דאלארן איבער די טאראנטער גאסן, צו די נייע וואולט פון דער קענע־דיען בענק אף קאמערס.

די טאראנספארטאציע פון דעם גרויסן קאפיטאל איז אזוי אראנזשירט געווארן אז בלויז זעקס פאליציסטן זיינען נויטיק געווען פאר די ווערטפולע טראפס ווען זיי זיינען געווען אויפן וועג.

לייקנט אין גנבה, -- זאגט אז דאס איז געווען א כשר׳ע מציאה

דזשאזעף מעקקארי איז ניט מסכים מיט דער "עפישענסי" פון דער ווינ׳פעג־נער פאליציי. ער זאגט, אז זי איז צו פליגק פאר אים.

מעקקארי ווערט באשולדיקט אויף דער קלאגע, אז ער זאל האבן זיך אריינגע־בראכט אין א "דריי קליניק" פירמע, אויף אלבערט סטריט, און אז ער האט פון דארט ארויסגע׳נומען אן עטלאכע אנצוגן. ווען די פאליציי האט אים ארעסטירט לעצטע וואך, האט ער זיך מורה געווען אויף דער קלאגע. אבער נעכטן האט ער צוריקגעצויגן זיין ווידו און ער האט דער־קלערט, אז ער האט זיך מורה געווען אויף א קלאגע אין וועלכער ער איז אומ־שולדיק. ער האט עס געטאן, האט ער געזאגט, מיט דער האפענונג, אז ער וועט דערפאר דעפארטירט ווערן.

לויט זיין איינגענער געשיכטע ווי ער האט נעכטן דערציילט אין פאליציי גע־ריכט האט ער די אנצוגן אויפגעהויבן אין א הינטער געסל, נאכדעם ווי א מאן האט עס אוועקגעווארפן, און ווען ער האט זיי אויפגעהויבן און ער האט זיך מיט זיי געלאזט גיין אין פאליציי סטאנציע, האט אים די פאליציי ארעסטירט אויפן וועג און אים אנגעקלאגט אין גנבה.

דאס געריכט וועט אים נעמען אויף א נייעם פארהער דיינסטאג, דעם 10טן פעב־רואר.

ווינ׳פעג

מיר זיינען אליין ארומגעקומען אין ערדציטערניש אין ניי־זעלאנד

אין נייפיער אליין זיינען דא איבער 300 טויטע

בוקארעסטער אידישער שניי־דער דערשאסן בעת ראיאטן פון באן־ארבעטער

רומענישער בילדונג מיניסטער שליסט שול אין סאראקע

פאליציי שעפס קאנפערענץ פארערט שטרייגנג מיטלען אנצוהאלטן ארדענונג אין לאנד

בוקארעסטער אידישער שניי־דער דערשאסן בעת ראיאטן פון באן־ארבעטער

רעגירונגס וואל רעפארם ביל אנגע־נומען אין בריטישן הויז מיט מערהייט פון 65 שטימען

באלעבאס מוז באצאלן שאדן פאר־אורזאכט פון שאפערס נאכלעסיקייט

אנטיסעמיטישע סטודענטן בושעווען ווידער אין ווינ׳פעג

אויל רערן פון מאסול נייען זיכער קיין פאלעסטינע

מיר זיינען אליין ארומגעקומען אין ערדציטערניש אין ניי־זעלאנד

6,500 ארבעטסלאזע ווערן איצט גע־שטיצט אין ווינ׳פעג

לייקנט אין גנבה, -- זאגט אז דאס איז געווען א כשר׳ע מציאה

"ישעיהו הנביא" אין דער ליכט פון היינטיקער צייט", וועט זיין די טעמע פון דער לעצטער לעקציע פון פרץ הירשביין, מארגן (דאנ.) 9 אוו. פונקט אין פרץ זאל

אויפן קולט געז.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—62 213
Winnipeg — Manitoba

פאַרוואָס אַריינלאָזן פאַרמערס?

די טויערן פון קאַנאַדע זיינען איצט פעסט פאַרמאַכט קעגן אימיגראַנטן. און ווי דער אימיגראַציע מיניסטער, מר. גאַרדאַן, דערקלערט, וועלן די טויערן ווייטער פאַרבלייבן פאַרמאַכט. ביז "די קאַנאַדער איינוואוינער וועלן אַלע זיין באַזאָרגט מיט באַשעפטיקונג". און אַזוי ווי די ג א נ צ ע באַפעלקערונג קאָן קיינמאָל נים זיין באַזאָרגט מיט באַשעפטיקונג, — אַר־בעסלאָזיקייט איז דאָ אפילו אין די בעסטע יאָרן, און מוז זיין, צו האַלטן אַן אַרבעטער רעזערוו פאַר דער אינדוסטריע, — מיינט עס, אַז קאַנאַדע דאַרף שוין אויף אייביק פאַרבלייבן פאַרמאַכט פאַר אימיגראַנטן, אויב מר. גאַרדאַנס פּאָליטיק זאָל פאַרבלייבן אין קראַפט.

אָבער אפילו מר. גאַרדאַן, מיט זיין גאַנצער שטרייַנגקייט צו אימי־גראַנטן, מאַכט איין אויסנאַם: אימיגראַנטן מיט מיטלען, וואָס ווילן זיך באַזעצן אויפ'ן לאַנד, וועלן אפילו איצט. אין דער שווערער צייט פון קרי־זיס, ווייטער אריינגעלאָזן ווערן.

און עס שטעלט זיך די פראַגע: אויב מר. גאַרדאַן איז באמת איבער־צייגט, אַז אימיגראַנטן פאַרכאַפּן די באַשעפטיקונגען פון די הינע איינ־וואוינער, טאָ פאַרוואָס האָט ער אַן אנדער מאָס פאַר די פאַרמערס?

עס איז געווען אמאָל א צייט, ווען בלויז שטאָטיקע אַרבעטער האָבן מורא געהאַט פאַר דעם אימיגראַנטס קאָנקורענץ (נאָך אונדער מיינונג א פאַלשע מורא). פאַר פאַרמערס איז געווען אַלציינס: פון קיין מניעה פאַר א מאַרק פאַר זייער תבואה האָט מען נים געוואוסט. היינט אָבער ליידעט דער פאַרמער הויפּטזעכלאַך צוליב אַן איבערפּראָדוקציע און א מאַנגל אין מאַרק. — און יעדער נייער פאַרמער איז פאַר אים א נייער קאָנקורענט.

דער אימיגראַציע מיניסטער זוכט צו באַשיצן דעם שטאָטיקן אַרבע־טער קעגן דער קאָנקורענץ פונ'ם אימיגראַנט. אָבער דער פאַרמער מאַכט איצט דורך זיין קיין בעסערע צייט ווי דער שטאָטיקער אַרבעטער. פאַרוואָס זשע באַשיצט אים נים דער מיניסטער אויף דעם זעלבן אופן?

דער אמת איז דאָך, אַז קאַנאַדע נייטיקט זיך אמווייניקסטנס איצט אין אַן אויסברייטערונג פון איר אַנטוויקלונג, ווען זי האָט אַזוי אויך נים וואוהין אהינצוטאָן זיך מיט איר תביאה. אין וואָס דאָס לאַנד נייטיקט זיך, איז אין א לאַקאַל מאַרק פאַר דער תביאה, — אין א וואוקס פון דער שטאָ־טיקער באַפעלקערונג.

אין די איצטיקע אַרבעסלאָזיקייט אין לאַנד האָט בשום אופן נים קיין שייכות צו אימיגראַציע. — לענדער וואָס האָבן נים קיין אימיגראַציע ליידן א סך מער פון דער אַרבעסלאָזיקייט, ווי קאַנאַדע. א דאיה: אויב אין קאַנאַדע זיינען ביי היינטיקן טאָג 200 טויזנט אַרבעסלאָזע, זיינען בלויז פאַר די לעצטע פינף אריינגעקומען אין לאַנד דריי־פערטל מיליאָן אימיג־ראַנטן. דאָס מיינט, אַז די אימיגראַנטן האָבן קיינעם נים אַרויסגעשטויסן, נאָר זיי זיינען אַבסאָרבירט געוואָרן אינ'ם קאָנאַמישן לעבן פונ'ם לאַנד.

די וואָס קריכן אויף די גלאַטע ווענט

די ציוניסטן־רעוויזיאָניסטן, מיט וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי אין דער שפּיץ, האָבן זיך אַלעמאָל אויסגעצייכנט מיט זייער פעאיקייט צו מאַכן א סך טומל. אפילו ווען זיי זיינען געווען בלויז א קליינע גרופּקע פון פירער, אינגאַנצן אָן געפירטע, עמלאָכע געגעראַלן אָן אַן ארמיי, האָבן זיך זייערע שטימען געהערט העכער, ווי וועמעס ס'איז אַנדערש אין די רייען פון די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס. און איצט, ווען א דאַנק די ציוניסטישע דורכ־פאַלן האָבן זיי צוגעקראָגן א אַנטיקראַנטן אויסגערשאַפן, איז שוין פון נאָך קיין גלייכן ניטאָ. — זיי באַטראַכטן זיך אפנים נים אַנדערש, ווי די איינצי־קע פאַרשייער נים נאָר פונ'ם נאַנצן אידישן פאָלק.

זיי, די רעוויזיאָניסטן, באַקעמפן דר. ווייצמאַנס פירערשאַפט און זיי־נע מעמאָרן, — אוואַדע זיינען זיי צו דעם באַרעכטיקט. אַנדערע ציוניסטישע גרופּעס, און אפילו א סך פון זיין איגענער פאַרטיי, זעצן אויס קעגן דר. ח. ווייצמאַנס מעמאָרן. אָבער די רעוויזיאָניסטן ווילן נים אַנדערש, אַז זאָלן אַנערקענט ווערן ווי די פירער פונ'ם ציוניזם, און עס זעט זיי קאָנסיק אויס, אַז זיי זיינען באַרעכטיקט צו דעם. רעוויזיאָניסטן גייען אַזוי ווייט, ווי ס'איז דער פאַל מיט די פאַלעסטינער רעוויזיאָניסטן, — אַז זיי פאַרלאַנגען פון זיי־ער איינענער עקזקוטיווע זי זאָל איינגאַרירן די באַשלוסן פון ציוניסטישן אקציאָנס קאָמיטעט און אַלץ פאַרופן דעם ציוניסטישן קאָנגרעס, וועלכן דער אקציאָנס קאָמיטעט האָט באַשלאָסן אָפּצוזאָגן.

די רעוויזיאָניסטן האָבן לעצטנס געוואונען א שטיקל אָנהייַנגערשאַפט צווישן די וואָס זיינען אַנטוויש געוואָרן מיט דער ביז־איצטיקער ציוניסטי־שער פּאָליטיק. זיי זיינען באַזונדערס שטאָלץ מיט זייערע געוויינסן אין די לעצטע וואָכן צו דער אסיפה הנבחרים אין ארץ־ישראל.

אָבער אפילו אין ארץ־ישראל, וואו די רעוויזיאָניסטן זיינען שטאַרקער ווי וואו ס'איז אַנדערש, האָבן זיי געצייגן בלויז אַן ערך פון צוואַנציק פּראָ־צענט פון אַלע שטימען. און די אַרבעטער פאַרטיי, וואָס באַקעמפט באַזונ־דערס די רעוויזיאָניסטן, האָבן נאָך איצט נעקראָגן צוויי מאָל אַזוי פיל שטי־מען. מיט וואָס פאַר א רעכט זשע קאָנען די רעוויזיאָניסטן ריידן אין נאָמען פון אידישן פאָלק אָדער פון די ציוניסטן, אָדער אפילו אין נאָמען פונ'ם ארץ־ישראל'דיקן אידנטום?

און ווער וואָלט געקומען צו א ציוניסטישן קאָנגרעס פאַררופן פון די רעוויזיאָניסטן?

די רעוויזיאָניסטן אַליין, זעט אויס, נעמען זיך זייער און זייער ערנסט. אָבער אַנדערע זעען ווי זיי קריכן אויף די גלאַטע ווענט . . .

פראַנקרייך דערפילט דעם קריזיס

פון אַלע אייראָפּייאישע און אַמעריקאַנער לענדער איז פראַנקרייך כיי איצט געווען דאָס איינציקע לאַנד, וואָס האָט פאַקטיש נים געפילט דעם קריזיס. די פאַרדינסטן פון דער באַפעלקערונג זיינען טאַקע געפאַלן, אָבער צו קיין אַרבעטסלאָזיקייט איז עס נים דערגאַנגען.

דאָס איז אין א גרויסער מאָס געווען וואַרשיינלאַך א דאַנק דעם, וואָס פראַנקרייך האָט פון נאָך דער מלחמה אָן גענוגיטקע זיך אין אַרבעטער פון אויסלאַנד. כדי צו קאָנען אַנטרייבן אירע אינדוסטריעס אין טאָן די נאָך־מלחמה'דיקע אויפבויי אַרבעט. — פראַנקרייך איינגעגעבן אַ גרויסע מאָס פון לעבנס אין די אַרבעטער. אין די פאַרלוסטן פון לעבנס אין דער מלחמה האָט מען געמוזט אָפּמאַכן מיט אימיגראַנטן אַרבעטער. איז די לאַנגע לעצטנס געוואָרן ערגער, האָט מען באַשרייַנקט דעם אימיגראַנטן פון אַרבעטער.

אָבער קיין לאַנד קאָן זיך נים פאַרזיכערן קעגן עקאָנאָמישע באַדינגונ־גען פון א וועלט באַראַקטער. פראַנקרייך הויבט שוין אויך אָן פילן דעם טעם פונ'ם קריזיס. דער רעגירונגס בודזשעט ליידעט פון א גרויסן דעפיציט. די באַפעלקערונג פאַרלירט איר קויף־קראַפט. און — עס הויבט זיך אָן די אַר־בעסלאָזיקייט.

אין פראַנקרייך זיינען דאָ איצט צוויי מיליאָן אימיגראַנטן אין אַמעריקע. הויפּטזעכלאַך פון איטאַליע און פּוילן. עס איז נים אויסגע־שלאָסן, אַז זי זאָל זוכן צו באַקעמפן די אַרבעטסלאָזיקייט דורך צוריקשיקן אימיגראַנטן קאָנטראַקט אַרבעטער.

צי דאָס וועט איר העלפן, איז נאָך א גרויסע פראַגע: מיט יעדן אַרויסגעשיקטן ווערט נים בלויז ווייניקער מיט א קאַנאַדיאַנ אויף אַן אַר־בעטס פּאָזיציע, נאָר עס גייט אויך פאַרלאָרן א געבריידער פון פראַדוקטן, — און דער קריזיס איז דאָך הויפּטזאַכלאַך א פּועל־יוצא פון א מאַנגל פון קינים.

דאָס ליטווישע אידנטום קרעכצט שווער פונ'ם עקאָנאָמישן חורבן

(א בריוו פון קאָוונע)

(פּפעציעל פאַר ה. א. וו. דורך "איטאַ")

פון מ. בודניס

בערך צען יאָר האָט דער קאַמף נעדוי־ערט. טאָג־איין, טאָג אויס, אויף יעדן שריט האָבן מיר דעם קאַמף געשפּירט. מען האָט געפילט ווי סיסטעמאַטיש ווערט אַרויסגעריסן דער ביסן פון אידן. דער קאַמף איז אָבער געווען נים קיין גלייכער: פון איין זייט — די רעגירונג מיט איר מלוכה־קאַסע, געזעצגעבונג און אַדמיני־סטראַטיוון אַפּאַראַט; פון דער צווייטער זייט — א פאַראַריטעטער, נים אַרגאַני־זירטער אידישער קיבוץ. איז קיין חידוש נים, אַז די אידן האָבן אויף אַלע פראָנטן געמוזט קאַפּיטולירן, אָפּטרעטן פון אַלע פּאָזיציעס.

אַנגעהויבן האָט מען פון דעם אַדמיני־סטראַטיוון אַפּאַראַט, פון דאָס לייכטסטע: אין נאָר א קורצער צייט זיינען באַזייט מיקס געוואָרן פון זייערע שטעלעס אַלע אידן, וועלכע האָבן נעראַט א צוטריט אין דעם מלוכה אַפּאַראַט און שוין לאַנג, ווי דער מלוכה אַפּאַראַט איז "אידן־ריין".

דער ווייטערדיקער אַנגריף איז געווען קעגן די אידישע קרעמער, דער רוב מנין ובנין פון דעם ליטווישן אידנטום.

מיט די רעסורסן פון דער מלוכה קאַ־סע האָט מען אָנגעהויבן גרינדן קריסט־לאַכע געבריוך קאָאָפּעראַטיוון, וועלכע מען האָט, אָחוץ מאַטעריעלע שטיצע, געגעבן פאַרשייעדענע פאַרלייכטערונגען לגבי דעם פּריוואַטן קרעמער און אין דער ערשטער רייע האָט מען זיי באַפייט פון יעדן מלוכה און זעלבסטפאַרוואַלטונג שטייער. אין דער זעלביקער צייט האָט מען פּריוואַט קרעמער אַרויפגעלייגט אַזא שטייער לאַסט, וואָס האָט הונדער־טער אַלטע. איינגעפונדעוועט אונטער נעמונגען געבראַכט צום אונטערגאַנג.

ווען אויף די דאָזיקע מיטלען האָבן זיך אַרויסגעוויזן פאַר נים גענוג, האָט מען אידישע געשפּאַנן דעם זונטאָג רו עזעץ: די אידישע קרעמער אין מוזן זיין אָפּן נאָר פיר און א האַלבן טאָג אין וואָך, — די קריסטלאַכע — פינף טעג.

אויף דאָס האָט נים נעגעבן דעם גע־וואונשנען טויט קלאַפּ פאַר די אידישע קרעמער. ד' קאָאָפּעראַטיוון, פון וועלכע ס'האָבן זיך אַוועקגעשטעלט בראַשׁ נים קיין סוחרים, נאָר לחלים, אָדער סתם גנבים, האָבן אָנגעהויבן באַנקראָטירן איי־נער נאָכן אַנדערן. ס'האָבן נים געראַפלען די ריזיקע חילף מיטלען. וועלכע די מלו־כה קאַסע האָט געגעבן. הונדערטער קאָ־אָפּעראַטיוון פירער זיינען אריינגעזעצט געוואָרן אין די טורמעס און מען האָט אַנ־געהויבן טראַכטן וועגן אַן אַנדער קאַמף מיטל.

דער ווייטערדיקער עטאַפּ איז געווען — אונטערשיצן דעם קריסטלאַכן פּרי־וואַט קרעמער. דורך א ספּעציעלער אַר־גאַניזאַציע האָט מען דעם קריסטלאַכן קרעמער אָנגעהויבן פאַרשטן מיט ביל־י־קע קרעדיטן, מיט פאַרלייכטערע שטייערן און צום סוף מיט א אַרגאַניזירטער קאַמ־פּאַניע אין דער פּרעסע, אַז א ס'זאָל נאָר קויפן ביי איינענע. פון פּוילן זיינען מיר באַקע אָפּגעריסן געוואָרן אַבער דעם עו־דעקישן לאַזונג "אַן איינענער צו אַן איינענעם" האָבן די ליטווינער אויף זיך איבערגענומען און די דאָזיקע הצעע ווערט געמרוזט אין א ברייטן מאַסשטאַב. די געמריז אין א ברייטן מאַסשטאַב. די פאָלגן פון דער הצעע שפּירט מען שוין אויף יעדן שריט.

זיינען נאָך נעבליבן איינצלנע עקאָ־נאָמישע צווייגן, וואו אידן האָבן דורות־לאַנג זיך געהאַט איינגעפעסטיקט. אין דער ערשטער רייע איז עס געווען דער האַלץ האַנדל, וועלכער איז זינט יאָר־הונדערטער געלעגן אויסשליסלאַך אין אידישע הענט. דער האַלץ האַנדל פאַ־רערט אַבער א ספּעציאַליזירונג, צווישן דער קריסטלאַכער באַפעלקערונג האָבן זיך נים געפונען קיין בעלנים אויף האַלץ האַנדל אין די רעגירונג אַליין האָט נעג־מוזט איבערגעמען דעם מסחר אין איי־גענע הענט. די פאַרדינסטן פון דעם איי־דישן האַלץ הענדלער איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס ער פלעגט קויפן ביי דער רע־גירונג וואַלד־עס באַאַרבעטן און די פאַר־טיקע סחורה פאַרקויפן אין אויסלאַנד. און אַט אין שוין פיר יאָר, ווי די רעגירונג אַליין באַאַרבעט דעם וואַלד און זי פאַר־קויפט עס נאָכדעם צו די אויסלאַנדישע פירמעס. אַזוי אַרום זיינען טויזנטער אי־דישע משפחות געבליבן אָן חיונה.

דער פלאַקס האַנדל, וועלכער איז אויף לגבי דעם פּריוואַטן קרעמער און אין דער ערשטער רייע האָט מען זיי באַפייט פון יעדן מלוכה און זעלבסטפאַרוואַלטונג שטייער. אין דער זעלביקער צייט האָט מען דעם פּריוואַטן קרעמער אַרויפגעלייגט אַזא שטייער לאַסט, וואָס האָט הונדער־טער אַלטע. איינגעפונדעוועט אונטער נעמונגען געבראַכט צום אונטערגאַנג.

ווען אויף די דאָזיקע מיטלען האָבן זיך אַרויסגעוויזן פאַר נים גענוג, האָט מען אידישע געשפּאַנן דעם זונטאָג רו עזעץ: די אידישע קרעמער מוזן זיין אָפּן נאָר פיר און א האַלבן טאָג אין וואָך, — די קריסטלאַכע — פינף טעג.

אויף דאָס האָט נים נעגעבן דעם גע־וואונשנען טויט קלאַפּ פאַר די אידישע קרעמער. ד' קאָאָפּעראַטיוון, פון וועלכע ס'האָבן זיך אַוועקגעשטעלט בראַשׁ נים קיין סוחרים, נאָר לחלים, אָדער סתם גנבים, האָבן אָנגעהויבן באַנקראָטירן איי־נער נאָכן אַנדערן. ס'האָבן נים געראַפלען די ריזיקע חילף מיטלען, וועלכע די מלו־כה קאַסע האָט געגעבן. הונדערטער קאָ־אָפּעראַטיוון פירער זיינען אריינגעזעצט געוואָרן אין די טורמעס און מען האָט אַנ־געהויבן טראַכטן וועגן אַן אַנדער קאַמף מיטל.

דער ווייטערדיקער עטאַפּ איז געווען — אונטערשיצן דעם קריסטלאַכן פּרי־וואַט קרעמער. דורך א ספּעציעלער אַר־גאַניזאַציע האָט מען דעם קריסטלאַכן קרעמער אָנגעהויבן פאַרשטן מיט ביל־י־קע קרעדיטן, מיט פאַרלייכטערע שטייערן און צום סוף מיט א אַרגאַניזירטער קאַמ־פּאַניע אין דער פּרעסע, אַז א ס'זאָל נאָר קויפן ביי איינענע. פון פּוילן זיינען מיר באַקע אָפּגעריסן געוואָרן אַבער דעם עו־דעקישן לאַזונג "אַן איינענער צו אַן איינענעם" האָבן די ליטווינער אויף זיך איבערגענומען און די דאָזיקע הצעע ווערט געמרוזט אין א ברייטן מאַסשטאַב. די געמריז אין א ברייטן מאַסשטאַב. די פאָלגן פון דער הצעע שפּירט מען שוין אויף יעדן שריט.

זיינען נאָך נעבליבן איינצלנע עקאָ־נאָמישע צווייגן, וואו אידן האָבן דורות־לאַנג זיך געהאַט איינגעפעסטיקט. אין דער ערשטער רייע איז עס געווען דער האַלץ האַנדל, וועלכער איז זינט יאָר־הונדערטער געלעגן אויסשליסלאַך אין אידישע הענט. דער האַלץ האַנדל פאַ־רערט אַבער א ספּעציאַליזירונג, צווישן דער קריסטלאַכער באַפעלקערונג האָבן זיך נים געפונען קיין בעלנים אויף האַלץ האַנדל אין די רעגירונג אַליין האָט נע־מוזט איבערגעמען דעם מסחר אין איי־גענע הענט. די פאַרדינסטן פון דעם איי־דישן האַלץ הענדלער איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס ער פלעגט קויפן ביי דער רע־גירונג וואַלד־עס באַאַרבעטן און די פאַר־טיקע סחורה פאַרקויפן אין אויסלאַנד. און אַט אין שוין פיר יאָר, ווי די רעגירונג אַליין באַאַרבעט דעם וואַלד און זי פאַר־קויפט עס נאָכדעם צו די אויסלאַנדישע פירמעס. אַזוי אַרום זיינען טויזנטער אי־דישע משפחות געבליבן אָן חיונה.

דער פלאַקס האַנדל, וועלכער איז אויף געלעגן אויסשליסלאַך אין אידישע הענט, איז סתם אונטערגעגאַנגען צוליב דעם רוסישן "האַמפּינג". טויזנטער אידן, וועל־כע האָבן אַמאָל געהאַט חיונה בשפע, זיינען רואינירט געוואָרן און זיי מוזן היינט אויסקוקן אויף א חילף פון דרוי־סען.

דער זעלבער גורל האָט געטראָפן אויף די תבואה סוחרים. אויף דער דאָזיקער האַנדלעך צווייג איז געלעגן אויסשליסלאַך אין אידישע הענט. היינט איז דער תבו־אה האַנדל בכלל אונטערגעגאַנגען. דאָס ביסל תבואה, וואָס ליגט פירט אויס קיין אויסלאַנד, ווערט אַרויסגעפירט דורך די קריסטלאַכע קאָאָפּעראַטיוון, וועלכע ווערן אונטערגעשטיצט פון דער ,רעגי־רונג.

די מלוכה קאָאָפּעראַטיוון האָבן אויך באַקומען דעם מאַנאָפּאָל אויפן עקספּאָרט פון אייער, פּוטער, פלייש און בהמות.

אַט אַזוי האָט מען סיסטעמאַטיש באַ־זייטיקט און אַרויסגעשטויסן די אידן פון אַלע האַנדלס צווייגן. עענדליקער פירט מען אידישע משפחות זיינען געבליבן אָן א מקור פון חיונה. אָן קיינע אויסזיכ־טען אויף בעסערעס להבא, האָט מען זיך געוואָרפן אין אימיגראַציע שטראָם. כל זמן. מען האָט נאָך געקאָנט איז עס געווען דרום אפריקע, נאָכדעם — אַרגענ־טינע, אוראַגוויי, קובא און בכלל, וואו־הין דאָס שכל אָדער דער אייזנבאַן, האָ־בען נאָר נעטראָגן.

די אימיגראַציע אין א רייע לענדער איז איצט, אויב נים איינגאַנצן געשלאָסן,

(שלוס אויף זייט 3)

ידיעות פון ארץ-ישראל

פון י. אייגער, ירושלים

די מיסיאָנערן טוען זייערס. — וואָלן אין ארץ־ישראל צום אידישן רעפּרעזענטאַנץ־אָרגאַן

א מאַרנע לאַנד ארץ־ישראל — פון איין זייט גייט דאָס לעבן אַוועק פאַרוועלקס, ווייט, נעמט אַן אַוועקלע פאַרמען, באַרירט אַוועקלע פראַגן, וועלכע זיינען ווייטער פון'ם איצטיקן מאָמענט אין אַנדערע לענ־דער מיט א שטיק צייט, פון דער אַנדערער זייט שטויסט איר זיך אַן אויף פראַגן און דערשיינונגען, וועלכע אין אַנדערע לענ־דער פאַרנעמען שוין מער קיין אָרט נים, אָט קאָכט זיך די באַפעלקערונג איבער פּאָליטשע פראַגן, וואָס זיינען דער אויס־דרוק פון גאָר דעם לעצטן מאָמענט אין דער וועלט־פּאָליטיק, און אָט דאַרף די זעלבע באַפעלקערונג זיך באַשעפטיקן מיט א פראַגע פון אַמאָליקע צייטן — מיט דער מיסיאָן־פראַגע.

וואָס אַמבאַלאַנגט מיסיאָנערן טעטיקייט אין ארץ־ישראל עד היום פאַרבלייבן דאָס באַליבטסטע ווינקל, וואו נשמות־פאַנגער מכל המינים אַנטוויקלען די גרעסטע טע־טיקייט. יערע קאָנגרעגאַציע, יעדע סעק־טע לייגט אָט אַט אַלעס ערשטן אויף דעם "חייליקן לאַנד"; אויב מתקן זיין נשמות, דאַרף מען זיי פריער דאָ מתקן זיין. אין דאַריבער קאַרגט מען נים און מ'האַלט אויס נאַנצע מחנות מיסיאָנערן, וועלכע קריגן הויכע געהאַלט, קאָסטן אָפּ רייזקע געלט־סומען, לעבן זיך רואיק, "ווי ביי יעזוסן אין בוזעם" און טראַכטן־צו אַלעמאָל נייע מיטלען ווי צו פאַנגען נפשות, אָבער אַן איבעריקע דאַנות, אַן מסירת נפש, — וועט עס גיין איז גוט, ווען נים, איז אויף נים געפעראַלך.

צוריק מיט א שטיק צייט האָט זיך אין ירושלים, אין אידישן טייל שטאָט, באַזעצט אַן אַמעריקאַנער אידישע פרוי — א מי־סיאָנערן. פון אַנפאַנג איז זי געזעסן שטיל, נאָר נים אויפגעטאָן, נאָר געסט אויפגע־נומען, וועלכע פלעגן אָפט קומען צו איר, זעט אויס, פון אַמעריקע — נאָסטס־פאַרב־טיקע פרויען און עלטערע יענקיס, פיין געקליידעט, מיט שיינע, בכבוד'יקע, גרויע בערד. עס פלעגן זיך אויך באַזוכן די דאָר־טיקע באַפּטיסטן, עוואַנגעליסטן און אַלע אַנדערע רעליגיעזע "יסמן" און פלעגן אין אַנדערהענט געטעסרינסטן מיט געזאַנג מיט דער באַלייטונג פון א פוס־האַרמאָ־ניע, ווי דער זייער שטיינער איז. קיינער דאָך זיך נים אינטערעסירט מיט דער פרוי און אירע פאַרוואַמלונגען, ווייל אין ירושלים אין דאָס א קנאַפּע נייעס — דאָ אין אויף יערן שפּאַן פאַראַן א "נאַס מיט א קליינל". שפּעטער האָט די פרוי זיך גע־נומען צו דער אַרבעט. זי האָט איינגעפירט געוואָרן פון ענגלישן קאָלאָניאַל מיניסטע־ריום. זעלבסטפאַרשטענדלאַך, אַז די דיס־ציפּלינירטקייט פון ישוב איז פון זייער א גרויסער באַדייטונג הן פאַר זיין אינער־לאַכן לעבן, הן פאַר זיינע אויסערלאַכע באַציאונגען מיט דער מאַנדאַטן מאַכט און מיט די שכנים. נאָר גאָר א באַזונדער באַ־דייטונג האָט די דיסציפּלין אין איצטיקן צייט שטיין אויף דער וואַך און פאַרהיטן יקורסן האָט די פרוי, זעט אויס, קנאַפּ אויפגענאָמען און דאַריבער האָט זי זיך גע־נומען צו תנועות של בית רבן, צו די אוס־שולדיקע, נאַאיווע עופּ'לאַך און מיט דער אַלגעמיינער באַפעלקערונג, גוט אַר־גאַניזירט און פאַרפעסטיקט דורך טאַס־ציעלער — פונ'ם נאַנצן אידנטום, ענגען זיין צו א גרויסן, איינפלוסרייכן כח, וואָס זאָל אַרויסרופן אכטונג ביי דער רעגירונג און ביי דער איבעריקער באַפעלקערונג. אָבער גראָד אין איצטיקן מאָמענט קען מען נים נאַטירן קיין באַזונדערע עפּעס־קייט און אחרות. דער פאַרבעראַכטער אומגעריכט אין דער ישוב, ווי פעסט ער איז נים, האָט זיך דאָך אין א געוויסער מאָס פאַרלוירן. דעם דאָזיקן צושטאַנד זעט מען בולט בשעת דו איצטיקע וואָלן, וועלכע איז רייך מיט נים געוונטע דער־שיינונגען: דאָס צעפאַלן אויף פיל גרר־פּעס; דער ליידנשאַפטלאַכער שטרייט צווישן די פאַרטייען, וואָס פירט צו פירות, אַפּזונדערונג און צערדיבלט די נאַציאָנא־לעכחות; דאָס פאַרבריינגען פאַר די צענ־טראַלע אָראַנגס פון ישוב אויטאָנאָמיע פאַדערונגען, דראָענדיק צו פאַרלאָזן און בויקאָטירן די אספת הנבחרים. אָט דאָס אַלעס דאַרף מען בי קפּס באַטראַכטן אַלס רעזולטאַט פון דער פאַרבראַכטער־ישער שפּיל פון די ענגלענדער, וועלכע ווילן אַפּשוואַנען דעם איינפלוס פון דער אירישער באַפעלקערונג פון אינוניינק. די שטיין זיינען נים ביינעשטאַנען דעם נסיון די פאַרדים פון אַלע אַנדערע גרופּעס פון מזרח'ישע אירן. זיי געפינען זיך נאָך אויף א נידעריקער שטופע פון אַכטווייקלונג מיט א שוואַכן נאַציאָנאַלן באַוואוסטזיין. זייערע פּרעמיע זיינען צום גרעסטן טייל קליינע מענשלעכע, וועלכע זיינען נים פעאיק זיך אויפצוהויבן העכער פון פער־כען ער פאַרדינען אין אַלע הינזיכטן.

דאָס איינגעפירטע וואָלן נים געווען

דאָס מאָל טראָגן די וואָלן אַן אויסער־געוויינלאַך־ליידנשאַפטלאַכן כאַראַקטער. די וואָל־פאַראַמלונגען האָבן זיך געצויגן א פאַר וואָכן, בין נאָך האַלבער נאַכט און איבער דער שטאָט פלעגן זיך טראָגן פון פאַרשיידענע זייטן שטורמישע געבריילן פון דער מאַסע "בוז" אָדער "יחי" (נידער אָדער זאָל לעבן). אַיצט לויפן איבער דער שטאָט פיל אַוטאָמאָבילן, באַקלעפּט מיט וואָל־ליטעראַטור, און פון זיי טראָגן זיך די זעלבע געשריייען. זייער פיל ליידנשאַפט טראָגן אַריין די רעוויזיאָניסטן, וועלכע האָבן זיך באַרייטנט פאַרשטאַרקט נים בלויז אויף זיי רייכקייט, ווייל זיי האָבן אַנגענומען אין אַיין מיט דער ווייכסיקסטער צווישן זיי אין — די בירגער־רייפקייט פונ'ם ישוב, איצט זייער בירגערלאַכן חוב אַזוי באַ־וואוסטזיניק און באַשיידן. מ'קען זיכער האָבן, אַז די סימנס פון דער אומגעריכט געקומענער פאַרלעגנהייט זיינען נים געשווינד פאַרשווינדן און אַלעס וועט צוריק אַריין אין דער גאַרטן. הויפּטזעכלאַך, ווען די אידן זיינען אַרויסגעריסן פון אַלע הינזיכטן פאַר דעם ארץ־ישראל'דיקן אידנטום.

אָבער מ'דאַרף צוגעבן, אַז די וואָלן האָבן געצייגט אויף פיל פּאָזיטיוון שטרי־כען, און דער ווייכסיקסטער צווישן זיי איז — די בירגער־רייפקייט פונ'ם ישוב, פון נעמער און פרוען, וועלכע דערפילן איצט זייער בירגערלאַכן חוב אַזוי באַ־וואוסטזיניק און באַשיידן. מ'קען זיכער האָבן, אַז די סימנס פון דער אומגעריכט געקומענער פאַרלעגנהייט זיינען נים בלויז אַן אומרואיק אין מאַסט גרויסע אַנשטרענגונגען נים צו פאַרלירן דעם ערשטן פלאַץ, וועלכן זי האָבן די אַנדערע פעלקער, אין אַן אַנדער אופן, אין דער אַנדערער צייט, אַן אַנדערער אַרט. אַן אַנדערער אַרט, אַן אַנדערער אַרט, אַן אַנדערער אַרט,

1 טאָג
געדיינקט אז מיר קאָנען אייך געבן
באַדינונג, אויב איר פאַרלאַנגט דריי קליינינג
אין אַלע אייערע אָדער פאַרבן
נ. פ. פאַרטנאַי, מענערושער
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.

מיט א
בליו בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט
24 521 און 24 511

איך קאָנט פאָרן פאַר
50c
פון אירגענד וועלכן טייל פון נאָרט ענד ביז צום צענטער פון שטאָט
חערי לייאָן, מענערושער

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

++++

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

א פאַר מאָל האָט זיך געטראָפן אַז מר. וואָלף האָט זיך אויף א ווײַלע פאַר־טראַכט וועגן דעם, וואָס ער גײט טאָן. ער האָט זיך אַרומגעקוקט אַן ער האָט געזען אַז זיין הויז איז חרוב געוואָרן, אַז די קינדער זײַנען פאַרטריבן און אַז אויך ביטרים — כאָטש זי איז ניט אַוועק פון שטוב — איז זי דאָך פון אים דער־ווײַטערט. זי מיידט אויס צו רעדן מיט אים, און זי איז כסדר בלאַס און פאַר־אומערט. און אַז זי גיט אַמאָל א הויב אויף די אויגן אויף אים, קוקט זי מיט אַזוי פיל טרויער און ווײַטאַג. א שטילער צער מיט פאַרדראָס קוקט אַרויס פון אירע אויגן, און דאָ פלעגט אים באַפאַלן א שרעק. און זיין לאַגישער שכל פלעגט טענען צו אים:

— און וואָס וועט זיין, אַז דו וועסט סוף כל סוף בלײַבן פאַרלאָזט פון אַלע? מען? און וואָס וועט זיין, אַז אויף סילוויא, וואָס האָט מיט דיר חתונה גאָר צוליב דײַן רייכקייט, וועט שפּעטער חר־טה האָבן, ווײַל זי וועט דיר פאַרט פיינט קריגן און דו וועסט בלײַבן ביי גאָר־נישט? ס'קאָן דאָך זיין, אַז זי האָט מיט דיר חתונה, גאָר צו באַקומען דײַן געלט און . . .

און דאָ האָט ער זיך דערמאָנט אין די רייד פון בענדשאַמינען, וואָס ער האָט געגעבן אויף סילוויאַ'ן און א קאַלטער שרעק האָט זיך באַזעצט אין זיין האַרץ: און אפשר טאַקע? אפשר איז עס טאַקע אמת?

ער פלעג טרערפון שטאַרק צערוירט ווערן און ער האָט אים נישט געלאָזט רו־ען, אָבער דאָס האָט אָנגעהאַלטן זייער נישט לאַנג. ער פלעגט זיך גלייך דער־מאָנען אַז סילוויאַ'ס געשטאַלט, דער־זעען איר ליכטיק, קלאָר פּנים מיט די ברענענדיקע און פייערדיקע אויגן און ווייסע לאַכנדיקע צייַן. האָט אין אים אויפגעקאָכט דאָס זינדיקע בלוט, וואָס ער האָט אין זיך געטראָגן בירושה פון זיין משפחה, און ער איז געוואָרן ווי פאַר־שיכור'ס. די גאַרונג האָט אַרומגעכאַפּט אַלע זיינע גלידער און אַלע טראַכטונגען זײַנען זײַנען אַוועק מיטן ווינט. דאָס זינ־דיקע בלוט זיינס האָט באַזיגט זיין שכל.

און נאָכדעם, פאַרנאַכט, ווען ער פלעגט קומען צו סילוויאַ'ן און זי האָט אים באַגעגנט א שטילע, א שמייכלדיקע — האָט ער שוין גאָרנישט געדײַנקט אפילו אַז ער האָט עפּעס געטראַכט און געצווײַ־פעלט אין זיין גליק. אַלץ אַרום אים האָט געווונען און ליכטיק געשײַנט. און ער האָט מיט פאַרגעניגן געטראַכט: זי איז דאָך שיין ווי א מלאך און זי האַלט זיך אַזוי באַשיידן. מער ווי קושן אירע פיני־גער דערלויבט זי אים נישט. אפילו אַרומגעמען זיך לאָזט זי נישט. זי דרייט זיך אַרויס אַזוי פלינק פון זײַנע האַנט־גליטשט זיך אַרויס אַזוי געשיקט און זי ווערט פאַרוויטלט פון בושה. און ווי קאָן מען נישט זײַן זיכער אין איר?

און ס'איז אָנגעקומען דער טאָג פון דער חתונה.

דאָס הויז איז שוין געווען אויסגע־פּוצט, אויסגערוימט און עס האָט גע־פינקלט אין אַלע צימערן. אַלץ איז געווען באַנייט און דאָס הויז האָט געוואַרט אויף סילוויאַ'ן.

באַשטימט איז געווען נישט צו מאַכן קיין איבעריקן רעש. מען וועט זיך בלויז טרעפן אין א רייכן רעסטאָראַן און דאָר־טען אין דעם רייכן זאַל, וועט זיי א ראַבײַ געבן חופּה וקידושין, דערנאָך וועט דאָרט זיין א סאַפּער אין נאָכן סאַפּער וועלן די געסט — בלויז נאָענטע און איינענע — משפחה און גוטע פריינט. צוזאַמען מיט חתן כלה אָפּפאָרן צו מר. וואָלפס הויז און מען וועט דאָרט אַביסל פאַרברײַנגען. מר. וואָלף האָט געוואָלט אויסמײדן צופיל טומל, כאָטש ער האָט זיך געפילט גליקלאָך מיט זיין חתונה האָ־בען, און אַז ער וואָלט געוואָלט אַז די גאַנצע וועלט זאָל מיט אים מיטהולען און טאַנצן. אַלע צייטונגען זאָלן דערפון שרײַבן, אַלע מענשן — רעדן. נאָר דער סקאַנדאַל מיט די קינדער האָט דאָס אים געשטערט. ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אַז אויב עס וועט ווערן א רעש מיט זיין חתונה, וועט מען ניט פאַרגעסן צו רעדן גוועגן דעם, אַז די קינדער זײַנען זיך פון אים צעלאָפן. אויסער דעם, האָט ער מר־רא געהאַט, אַז ער זאָל מיט דעם בים־רים'ן ניט פאַרטרײַבן פון הויז, און דע־ריבער האָט ער באַשלאָסן צו מאַכן די חתונה שטיל און באַשיידן.

אַלץ איז שוין געווען צוגעגרייט צו דעם טאָג, וואָס איז אויסגעקומען א וואָך פאַר פּסח . .

דעם פרימאָרגן האָט זיך די מרם. שטײַנבעק אויפגעהויבן זייער פרי א צע־רודערטע. זי האָט ניט געקאָנט שלאָפן אַזוי גיך ווי ס'האָט אָנגעהויבן טאָגן, און זי איז אויפגעשטאַנען. און זי האָט זיך אַרומגעדרײַט איבער די צימערן, זי האָט געוואוסט, אַז הײַנט מאַכט זי חתונה איר טאָכטער און זי האָט ניט גע־וואוסט וואָס זי דאַרף איצט טאָן.

זי האָט אַליין נישט געוואוסט פאַרוואָס עס איז איר אַזוי שווער אויפן האַרצן. נאָר ס'האָט איר ניט אַמאָל געגוטען פיי־ניקן. דערמאָנענדיק זיך אַז הײַנט וועט ווירקלאָך זיין די חתונה און סילוויאַ וועט געוועצלאָך ווערן די פרוי פון מר. וואָלפן... א זאַיצט ווערט עס שוין א פאַקט . . . און דאָס האַרץ טוט איר אַזוי ווײַ. עפּעס זאָגט איר דאָס האַרץ, אַז פון דעם וועט קיין גוטעס ניט אַרויסקומען, אַז עפּעס שטײַט פאַר אַן אומגלק. און זי אַליין האָט זיך געוואונדערט פאַר וואָס ס'האָט איר פּלוצלונג גענומען שרעק, זי האָט גע־וואָלט פאַרטרײַבן פון זיך די שלעכטע געדאַנקען, אָבער זײַ האָבן איר ניט אָפּ־געלאָזט — דאָס האַרץ האָט איר געשראָ־קען.

אין דרויסן איז שוין געווען ליכטיק. א שטילער און כמורגער פאַר־פּסח טאָג איז געווען אויף דער גאַס. די בוימער נאָך טרוקענע. האָבן זיך שרעקנדיק גע־שאָקלט און עפּעס אין דער מאָרגנדיקער לופט איז געווען א פחד. און אויף דער גאַס איז געווען אַזוי שטיל; שילף וועגע־נער, ברויט וועגענער זײַנען געלאָפן אַי־בער דער גאַס און געקלאַפּט אין די שטײַנער, פון די הייזער האָבן זיך אַרויס־גערוקט האַלב פאַרשלאָפענע מענשן, מי־דע. מיט אויפגעהויבענע אָקסלען און מיט גרויסע אויגן. זײַ האָבן זיך געטר־לעט אין זייערע מאַנטלען, האָבן מיט בענקשאַפט געקוקט צוריק צו זייער הײַ־מען וואו זײַ האָבן איבערגעלאָזט וואָ־רימע בעטן. נאָר דער עולם פון "מאַכן א לעבן" טרייבט ווי מיט אייזערנע בײַ־טשען, טרייבט די מענשן מיט גוואַלד ווי שקלאַפן צו זייערע פעקטאָרעס און שע־פער, און מיט מידע טרעט און געבויגענע פּלייצעס לאָזן זײַ זיך אַוועק צו די סאַב־ווײַ סטײַשאָנס, וואו זײַ פאָקן זיך אָן אין די וואַגאָנעס ווי שעפּסן, אַטעמען שווער און דריקן איינער דעם אַנדערן און ווערן געפירט צו דער אַרבעט ווי מען פירט אָקסן צו דער שחיטה.

מרם. שטײַנבעק האָט אָפּגעזעצט און עס איז איר אַביסל לײַכטער געוואָרן: אַט לויפט מען נעבאַך ניט קיין אויס־געשלאָפענע צו דער אַרבעט און מײַן סילוויאַ, קאָן נאָט צו דאַנקען שלאָפן... זי איז שוין פאַרגאַרנט . . . זי וועט שוין דעם שאַפן ניט אָנקוקן . . .

און זי איז אַוועק פון פענסטער, און איז אַריין אין קיכשן און זי האָט זיך אַרומגעוואַשן די הענט מיטן פּנים, און דערנאָך איז זי שטיל אַרומגעגאַנגען אַי־בער די צימערן, און איז אַרויף אָפּ־סטעירט און זי האָט געעפנט פאַרזיכטיק די טיר פון סילוויאַ'ס שלאָף צימער און זי האָט באַטעריקט ווי סילוויאַ ליגט אין בעט מיט אָפענע אויגען און שלאָפט ניט.

אין זי שוין אַריינגעגאַנגען אין צימער און זי האָט געפרעגט מיט א געטרייע מר־טער קול:

— דו שלאָפסט גאָרניט סילוויאַ?

דאָס מיידל האָט שטיל אָפּגעזעצט און זי האָט געענטפערט:

—אַז איך קאָן נישט . . . איך האָב זיך אויפגעכאַפּט ווען עס איז נאָך געווען גוט פינסטער, ליג איך אַזוי די נאַנצע צייט און איך קאָן מער ניט אויסשלאָפן... עפּעס אַלץ מישט זיך מיר אין קאָפּ . . .

— דו ביסט עקסייטעט טאַכטערקע, הא?

— ווײַס איך? ס'איז טרויעריק אויפן האַרצן.

— נו, ווײַס איך וואָס, נאַרישקייטן... ליג טאַכטערקע, רו זיך אויס. דאָס לעצטע מאָל, אַז דו שלאָפסט ביי דער מאַמען אין הויז . . .

— יאָ . . . דאָס לעצטע מאָל . . . ווער ווײַסט?

—וואָס הייסט? וואָס מײַנסטו מיט דעם?

(פאָרזעצונג פאָלגט)

ביבים געווינען אין וואָג דורך דער איינפאַכער מעטאָדע

דאָקטוירים זאָגן, געזונדערטער אָפּפאַל אין דער ביבים פאַרדייאונגס פּלאַץ דער־לאָזט איר ניט געווינען קיין וואָג. און דער בעסטער פּרואוו, איז דער שנעלער וועג, שוואַכע, שרעקעדיקע ביבים וועלן געזונט ווערן ווי זייער מאַן און שטול־גאַנג ווערט איינגעשעלט מיט עטלאַכע דאָזעס פון ריינע־ריניצייַן, אַנגענעם־באַ'טעם'טע פלעטשער'ס קאַסטאָריאַ. די דאָזיקע צאַר־טע אומשעדלאַכע צוגרייטונג איז דעם דאָקטאָרס ערשטער נעראַנק צו באַפרייען דיזע קראַנקהייטן פון ביבים און קינ־דער, אַזעלכע ווי קאָליק, נאַז, פאַרשטאָ־פונג, דייעריאַ, פאַרקילונגען, און א. וו. זײַט זיכער אַז איר קויפט ריכטיקע קאַס־טאָריאַ אין דעם פלעשל וואָס טראָגט די פלעטשער אונטערשריפט.

The Great-West Life Assurance Company

יערלאַכער באַריכט פאַר 1930

גרעסטער סורפּלוס אין דער קאָמפּאַניס געשיכטע

פּראָפיטן צו די פּאָליסיהאָלדערס וועלן פאַרגעזעצט ווערן אויף דער זעלבער ליבעראַלער סקייל

דער קאָמפּאַניס אינוועסטמענטס אין אומאַנגרייפבאַרער פּאָזיציע פון זיכערקייט

	1920	1925	1930
גראָס סורפּלוס פאַרדינט —	$ 1,388,897	$ 4,001,919	$ 6,075,327
אַסעטס — — — —	37,382,646	73,176,969	129,147,632
לייעביליטיס — — —	35,602,545	70,175,398	124,733,724
אינקאָם — — — —	10,155,046	19,478,795	28,325,893
נייע ביזנעס אַרויסגעגעבן —	60,579,025	71,914,357	73,931,446
ביזנעס אין קראַפט — —	256,850,251	420,406,920	614,405,447
אָנגעוואַקסענע פּראָפיטן צו פּאָליסיהאָלדערס. ניט צייטיק נוט אַסיגנירטע פּראָפיטן און צופעליקער רעזערוו — —	2,887,943	7,236,072	10,559,742
	1,032,014	2,801,571	4,413,907

פאַרטרעטער

וו. ה. זימערמאַן, מאַרלי ווינקלער, דזש. מ. בערנסטיין

THE GREAT-WEST LIFE ASSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE ··· WINNIPEG

עדמאָנטאָן

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מיס מערי נילסאָן פון די "מאַרטאַנ'ס ליידיס וועד" איז אָפּגעפאָרן אין מזרח קאַ־נאַדע און אין די פאַראייניקטע שטאַטן איינצוקויפן סחורות. זי וועט זיך צוריק־קערן אין אַרום 3 מאָנאַטן אַרום.

* * *

מיס סאַראַ וויינבערג און מיס סאַפּי ראַטנער זײַנען אָפּגעפאָרן קיין מאַסקאַטון, רעדזשײַנע און אַנדערע פונקטן.

* * *

מר. און מרם. דזש. ניהויז האָבן געגעבן א פאַרטי פאַר זייערע פריינט, מרם. ס. מאַרגאָלס און מרם. שובין האָבן געוואוינען די פרײַן פאַר ברידזש. מרם. ל. נאָזשיק האָט אַרויסגעהאַלפן דער באַלעבאַסטע צו אויפנעמען די געסט.

* * *

מיס סוזי מאַרגאָלס האָט געגעבן א פאַרטי פאַר א צאָל פריינט. מיס מערי העגסאָן און ען וויינבערג האָבן איר אַרויס־געהאָלפן. דער אָוונט איז פאַרבראַכט גע־וואָרן אין קאַרטן שפּילן און טענץ.

* * *

א צאָל פריינט האָבן דורכגעפירט א סורפּרײז פאַרטי פאַר הײַמי באַלאַצאַ, זון פון מר. און מרם. דזש. באַלאַצאַ צו זיין אַכצנטן געבוי־טסטאָג לעצטן מאָנטאָג, ביי אים אין דער הײַם. דער אָוונט איז פאַרבראַכט געוואָרן אין געזאַנג, טענץ און שפּילערײַען. מר. דזשאַרדזש לעווין, האָט אין נאָמען פון אַלע פאַראַמלטע פּרעזענ־טירט דעם בעל שמחה מיט א שיינער מתנה.

* * *

דער דזשוניאָר קאָונסיל האָט דורכגעפירט א פּירט א "ברידזש" אין תלמוד תורה צו גונסטן דעם מערב קאַנאַדער בית יתומים. מרם. קופּערמאַן מרם. דליז און מרם. דזש. דאַוואַר האָבן געוואונען די פרײַז; מרם. א. וו. מילער האָט אָנגעפירט מיט דער אונ־טערגעמונג. פאָלגנדע מיידלאַך האָבן גע־האָט דעם אויפזיכט: רוט מייכלסאָן, לי־לי ניהויז, פּערל דאַן, מערי העגסאָן, סוזי מאַרגאָלס סיידי ראַזנסקי און און וואַ־סערמאַן. $45 איז געשאַפן געוואָרן פאַר'ן בית יתומים.

***

מר. און מרם. הערי באַלאַצאַ האָבן זיך צוריקגעקערט פון א קורצן באַזוך אין סאַס־קאַטון.

* * *

"דער אַלד פאָוקס קלוב" האָט אָפּגע־האַלטן א "ברידזש" אין דער הײַם פון מרם. מ. גרין. מרם. ס. לאָוער און מרם. לאַנדי, וועלכע איז דאָ געווען צו גאַסט אויף אירע רייזע פון מאָנטרעאָל צו וואַנ־קאָווער, האָבן געוואונען די פרײַז.

* * *

מרם. פ. שוואַרץ האָט דאָ צו גאַסט איר מוטער, מרם. וואַגעל, פון סאַסקאַטון.

* * *

מרם. מ. פּראַדקין האָט דורכגעפירט א "ברידזש פאַרטי" פאַר א צאָל פריינט לכבוד מרם. באַרעס דובינסקי, פון מוס דזשא, סאַסק. מרם. ס. ווייסמאַן און מרם. דזש. זאַסלאָוו האָבן געוואונען די פרײַז.

* * *

מר. אייב באַנדאַר, פון דער באַנדאַר רויע פּוטערוואַרע אינק, פון ניו־יאָרק, איז איצט אין עדמאָנטאָן. ער איז דער גאַסט פון מר. און מרם. דזש. באַלאַצאַ.

* * *

"די עדמאָנטאָן חיברו מיוטשואַל לאָאַן אַסס'ן האָט אָפּגעהאַלטן איר יערלאַכע פאַרוואַלונג אין תלמוד תורה קלוב צימע־רען. אַלע שערהאַלדערס זײַנען אַנוועזנד געווען און זיי האָבן אויסגעהערט דעם באַריכט.

* * *

הײַנטיקע וואָך ווערן עקזאַמענירט די תלמידים און תלמידות פון תלמוד תורה. די עקזאַמענס ווערן אָנגעפירט פון די לע־ער ל. פּעקאַרסקי און מר. מ. גאָלמאַן.

צוויי גוטע פּלעצער צו שטיין ווען אין
עדמאָנטאָן, אַלטאַ.
ראָיאַל דזשאָרדזש האָטעל
רייטס, $1.50 און העכער
לילאַנד האָטעל
א היימישע אַטמאָספערע צו א מינימום קאָסט
רייטס, $1.00 און העכער
ר. ע. נאָבעל, מענעדזשער

ווען אייער קאַר דאַרף אַטענשאָן
בריינגען עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט
אויל, גאַז, גרייזינג, קאַר וואַשינג
טייער ריפּערס, בעסטערי טשאַרדזשינג
און א. וו.
CLEATOR'S GARAGE
W. V. E. Cleator, Prop.
Phone 22293
10034-103rd Ave. Edmonton, Alta

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאַכן א ספּעציאַליטעט פון די ריפּערס פון זייגערס און דזשעלרי; ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט צו מעל אָרדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

Edmonton Furniture Repairs
9612 JASPER AVE.
קעבינעט מייקערס, פּורניטשער פּאָלישערס
פּיקטשור פרייסינג און דעקאָרייטינג

W. H. JACKSON
פאַרטרעט די
ניו יאָרק לייף אינשורענס קאָמפּאַני.
פּערזענלאַכע באַדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

מיר זיינען די
אייגנציקע
אויסשליפאַכע
מאַנופעקטשורערס
פון
מאָנומענטן
אין עדמאָנטאָן
איידער איר באַשליסט צו קויפן א מצבה פאַר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באַצאָלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

לאָמבער און מילאַרבעט
פּלייט גלאָז,
סטאָר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פּרייזן
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

Phone 28338
GREY LINE
TAXI
באַדינונג — קאָמפאָרט — העפלאַכקייט
21 660 PHONES 21 772
PETE'S TAXI
פרעגט פאַר אונזער סטירנס־נייט באַהייצטער סעדאַן
Pete Standell

E. S. AGNEW
דראַגיסט און סטיישאָנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

PHOTOS
אין יעדער פאַטאָ
אין אָפּגעשפּיגלט
דער צויבער און
פּערזענלאַכקייט
פון
דער פּערזאָן
Phone 25 444
פאַר אַן אָפּאינטמענט
McDERMID STUDIOS Ltd.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

דאָס ליטווישע אידנטום קרעכצט שווער פונ'ם עקאָנאָמישן חורבן

(שלום פון זייט 2)

דאַן באַדייטנד באַגרעניצט, און אויך אי־מינדיקן קאָן מען שוין ניט.

אַט אַזוי איז דאָס ליטווישע אידנ־טום געבראַכט געוואָרן צום עקאָנאָמישן חורבן און צו פאַרצווייפלונג. געזעלשאַפט לאַך און פּאָליטיש איז דער אידישער קיבוץ אין ליטע שוין לאַנג צעבראָכן. מיט דעם צושטערן פון די אַוטאָנאָמישע אינסטיטוציעס האָט מען אויף צושטערט דאָס - געזעלשאַפטלאַכע לעבן אויף דער אידישער נאַס. דער איינציקער אָרט, וואו אידן זײַנען נאָך געווען פאַרטראָטן עד היום זײַנען די שטאָטישע מוניציפּאַלי־טעטן. איצט איז שוין אָבער אויסגעאַר־בעט געוואָרן א געזעץ, וועלכער זאָרגט שוין אַז אויף די מוניציפּאַליטעטן זאָלן ווערן אידן־רײַן. מיט דער הילף פון צענד־רעכט, מיטן חוב צו קאָנען די מלו־כה שפּראָך און צום סוף דערמיט, וואָס א דריטל פאַרשטייער אין די מוניציפּ־פּאַליטעטן וועלן באַשטימט ווערן דורך דער רעגירונג, — וועט מען שוין קיין אידישן פאַרשטייער ניט באַגעגענען אין די מוניציפּאַליטעטן.

אַט אַזוי זעט אויס דאָס ליטווישע אידנטום ביי הײַנטיקן טאָג.

יאַנוואַר, 1931.
("איטאָ")

עדמאָנטאָן

לעזער פון "דאָס אידישע וואָרט" גלויבט איר אין קאַפּעפּראַצײַ, דאַן פאַרוואָס נים פאַרצײַכנײַרן דעם איינציקן דענטיסט און אַלע סוגים אַרטוערטיים אין "דאָס אידישע וואָרט".

DR. J. W. MacQUEEN
דענטיסט
שטונדן פון 9 ביז 5.30
אונטן, שכתים און האָליידיס ביי אַפּאָינטמענטס
10 פּראָצענט דיסקאַונט צו אַלע סוגסטרייבער פון "דאָס אידישע וואָרט".
Phones: 24 762; Res. 82 542
200 Moser-Ryder Blk.

DR. JOHN F. HARRIS
דער אַלטער ראַיעלער ביראַפּראַקטאָר
108 Pantages Bldg. Ph 25 332
EDMONTON

דר. דזשאָן ע. ווילקינסאָן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

J. ERLANGER
Optometrist
303 TEGLER BLDG.
אויגן עקזאַמענירט — גלעזער צוגעפּאַסט
איבערגעבן צו קאָרעגירן די אויגן

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאַל פּלייטס, "ברידזש וואָרק"
איבערן פאַנטיידזשעס טעאַטער
102 Brown Building, Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

DR. J. C. SHARP
דאַנטיסט
אָפיס שטונדן, 9 ביז 5
אונטן ביי אַפּאָינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

J. E. AMYOT, M.D., C.M.
פיזישאַן און כירורג
אַקושער — פרויען קראַנקהייטן
Ph 25 335; 27 508 Res. 9918-108 St.
105 Brown Bldg., 10215 Jasper Ave.
(Over Pantages Theatre)
EDMONTON, ALTA.

Dr. A. BLAIS
כירורג
אָפיס: 3טער פלאָר בענק אָף מאָנטרעאַל
טעלעפאָן 24 689 רעז. 81 088
עדמאָנטאָן

MORRIS BAKER
לאָו אָפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

פוס באַקוועמלאַכקייט
איז אין א גרויסער מאַס אָפּהייננג פון א גוטן שומייסער
זעט
LAMB BROS.
מיר קומען און מיר דעליווערן
טעלעפאָנירט 22 285
Cor. 5th and Jasper, Edmonton
10023-102nd Ave. Edmonton

MY VALET CLEANERS
קעש און קערי פרייזן
מענערשע סוטס, נעפּרעסט ___ 75c
נעריינינקט און נעפּרעסט ___ 40c
מענערשע סוטס, סאָפּאַרדשט און נעפּרעסט ___ 85c
לײַדיס דרעסעס, פּלייץ, נעריינינקט און נעפּרעסט ___
9352 106 A AVE. EDMONTON
PHONES: 5547 - 1891 - 5256

גוטע פּרינטינג
צו דער ריכטיקער פּרייז.
מיר ספּעציאַליזירן זיך אין סייל פאָוסטערס
RELIABLE PRINTING CO. LTD.
9920-101 St Street Ph 24 078

איר סייפט 50%
ווען איר שיקט אייער קלייניגן צו די
דאָלער קלינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

F. J. DARIMONT
וויאָלינינסט און לערער. פּריוואַטע לעסאָנס
אויך קלאַס לעסאָנס פאַר אַנפאַנגער
STUDIO: 121 ALBERTA BLOCK
PHONE 26 370

טעלעפאָן 22 111
JACK HAYS LTD.
TAXICABS
באַהייצטע פעקאַרד סעדאַנס
קאָרס אַליין צו טרייבן
10056-101st STREET
EDMONTON :: CANADA

בעסערע שיך געמאַכט אַרבעט פאַרריכט פאַר ווייניקער געלט
GOODYEAR
SHOE MANUFACTURING CO.
10161 100a St., Edmonton, Alta.

EDMONTON RUBBER STAMP CO. Limited
מאַנופעקטשורערס פון
ראָבער סטעמפּס און קאַרפּאָרישאָן סילס
10037-101A AVE.
PHONE 26 927 EDMONTON

Mrs. JAMES JONES
האַלסייל און ריטייל
קוואַליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

היט'ס דראָג סטאָר
קאָר. דזשאַספּער עוו. און 97טע סט.
טעלעפאָן 21 678
19 יאָר דערפאָלגרייכע דראָג ביזנעס
צו אייער באַדינונג און אונזער סאָפּ־ציאַליטעט אין פרעסקריפּשאָנס.
פרעגט אייער דאָקטאָר.
HEATH'S DRUG STORE
Cor. Jasper Ave. & 97th St.
Phone 1678 Edmonton, Alta.

טעלעפאָן 22 565
פאַרגלייכט אונזערע פּרייזן פאַר גאַראַנטירטער אַרבעט
International Dyers and Cleaners Ltd.
10666 97th Street, Edmonton, Alta.

סופּליים — פּיקסטשורס — לאַמפּן
CAREY ELECTRIC
עלעקטרישע קאָנטראַקטאָרס
10048 109th Street Phone 22 772
EDMONTON, ALTA.

PRINCESS BEAUTY PARLORS
ספּעציאַליסטן אין מאַרסעלס, וואַטער וויוויינג, מאַניקיורס און פּנים'ער
Ste. 212 Mosher-Ryder Blk., Edmonton
Res. Ph 25590 Office Ph 27 502

אַלצדינג צו בויען א הײַם
מיר הענדלען קוואַליטי בילדינג מאַטעריאַלן
אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן
J. C. BURGER LUMBER CO. LTD.
South Yard 8604-103 Street
West Yard 11004-124 St.

Zenith Cafe
די הײַם פון קוואַליטעט
9851 Jasper Ave. Edmonton

Phone 26 446
GIMBY & COBURN LTD.
דזשענעראַל ריפּעירס, גאַז, אויל און אַקסעסאָריס
9654 106A AVE. EDMONTON

DAWSON COAL LTD.
McDougall Court אַנטקען מאַקדאָנאַלד האָטעל
Telephone Mine 22244
Telephone Main Office 21780

ווען איר אָרדערט קוילן, פּלײַן דערמאָנט "דאָס אידישע וואָרט"

טאָג און נאַכט באַדינונג
NEW EDMONTON TURKISH BATHS
דער איינציקער וועג צו געזונט
בעדער | מאַסאַזשן
טערקישע, עלעקטרישע, פרוסיאַנע הייס, סטים, אַלקאַהאָל, יוקאַליפּטוס, קאַקאַנאָט אויל, שאַוער, מאַלסער, ים זאַלץ | מאַניפּולייטשן, עלעקטריק.
טריטמענטס פאַר רומאַטיזם און פאַרקילונגען
פרויען טעג — מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פון 1 ביז 6 נאַכמיטאָג
מיר לאָדן אייך אין צו באַטראַכטן אונזער סיסטעם
א. נ. דזשיצאַ, מענעדזשער
Gibson Block, Jasper and 96th St. Phone 22 581

עדמאָנטאָן אויפמערקזאַם עדמאָנטאָן
מר. י. באַלצאַן
אין דער קאָרעספּאָנדענט פאַר "דאָס אידישע וואָרט" אין אייער שטאָט און אומגעגנט.
מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די עדמאָנטאָנער אָרגאַניזאַציעס צו איבער־נעבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. י. באַלצאַן.
טעלעפאָנירט צו אים 24 209
פאַר סובסקריפּשאָן און אַנדערע געשעפטס אָנגעלעגנהייטן, ווענדעט זיך צו אונזער באַפולמעכטיקטן פאַרטרעטער
מר. א. ווינאָגראַדסקי, 10 141—96טע סט., טעלעפאָן 27 336

צו יעדע וועלכע באַטראַכטן דעם אויפזיכט פון דער הויט פאַר וויכטיק, רעקאָמענדירן מיר די פאַרזיכטיקע אינספּעקציע פון ביוטי קרימס און טואַלעט צוגרייטונגען פון
העלען רובינשטיין
ניו יאָרק
מיר האַלטן א קאָמפּליט סטאָק פון די דאָזיקע באַרימטע אַרטיקלען
Public Drug Company Limited
STORE NO. 1 Opposite JOHNSON WALKERS — EDMONTON — STORE NO. 2 Opposite RIALTO THEATRE

העלפט זיך אליין צו פארקער הויז ראָלס

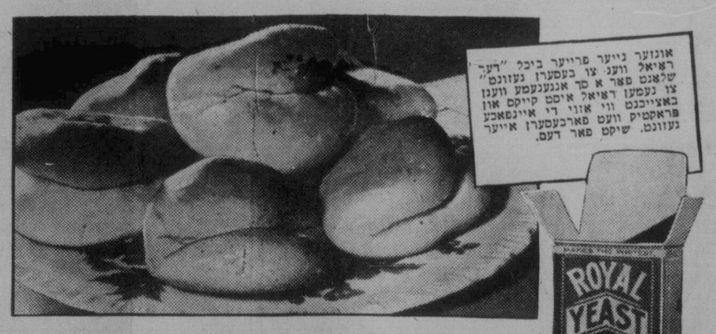

ראָיאל איסט קייקס

מאכט אלע ברויטן בעסער בא־טעמ־ט, בעסער אויסזעען און האלטן בעסער. פאר איבער פונ־צוק יאר זיינען זיי שוין דער אנערקענטער סטאנדארט פון קוואליטעט וואו נאר טרוקענער הייזער ווערט גענוצט אין הייסי שע נעבעקס.

האלט א זאפאס אונטערן האנט. יעדער קייק איז פארזיגלט אין געוועקסטן פאפיר. זיי ווערן האלטן פאר פאנאסן.

"קוקט נעמאכט אין קאנאדע אין הייסי"

פרובירט די דאזיקע רעסיפי

1 קאפ אפנעברוטע מילך — 1 זאלצלעפל זאלץ
2 טישלעפל פוטער — ½ ראיאל איסט קייק צעלאזט אין א
1 טישלעפל צוקער — ¼ קאפ לעבלאכע וואסער.

■ צו די אפנעברוטע מילך נים צו די פוטער, צוקער און זאלץ, לאזט עס אפקילן ביז לעבלאך און נים צו נאכדעם די צעלאזטע הייזען און 1½ קאפעס מעל. מישט אויס גוט און לאזט עס שטיין אין א מעסיק וואריטן פלאץ איבער נאכט. אין פרימארגן, נים צו נעגוג מעל צו קנעטן און לאזט עס אויפשטיין ביז ארום דאכל אין באלל, נאכדעם וועלגערט אויס ½ אינטש דיק, שניידט מיט ביסקעט שניידער און באשטרייט יעדן שטיקל מיט צעשמאלצענעם פוטער, שטירט דורך דעם צענטער און לייגט צוזאמען. לאזט עס ווידער אויפשטיין ביז עס ווערט אין צווייען און באקט ארום 25 מינוט אין א מעסיקן אויוון. די רעסיפי איז נעגוג פאר ארום צען ראלס.

אויך איר באקט אין דער היים, שרייבט צו Standard Brands Limited, Fraser Ave. and Liberty St., Toronto.

פאר'ן פרייזען ראיאל איסט נעבעקס בוך, עס אנט־האלט אויסגעפרוביטע רעסיפים פאר לעמאן באנס, פרענטש מי ריינס, דיינער ראלס און א סך אנדערע געשמאקע פארשיידנארטיקייטן פון ברויט.

נרוזדער מאָרד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

— וואס דען זאל איך טאן ?
— נאר נישט.
—דאס פארשטיי איך ניט ! מיין אנקל געפינט זיך אין די הענט פון רויבער און פון מערדער און איך זאל שווייגן ?
— ווילט איר אז די לאנדאנער צייטונ־גען זאלן זיין פול מיט'ן נאכטן פון גראף טשעזווייקס פאמילע ? ווילט איר דאס ?
— דאס וויל איך ניט ! — האט גע־ארג אויסגערופן. — איך קאן אבער ניט דערלאזן, אנקל דזשאן צווישן רויבער און מערדער ?
— לאזט עס איבער צו הער וועגד־לאנד.
— אין דריי טעג ארום וועל איך אייך נעמען זאגן, וואו אייער אנקל געפינט זיך.
— האט וועגד־לאנד געזאגט עס ערנסט.
— דריי טעג, —האט געארג ווידער־האלט, — דריי טעג איז א לאנגע צייט... וואס קאן ניט געשען אין דריי טעג ?
אין דער דאזיקער מינוט איז אריינגע־קומען א דינער און האט דערלאנגט גראף געארג א בריוו. געארג האט אים האסטיק אויפגעריסן און האט געלעזן :
"ליבער געארג ! זאג זיך נישט און זוך מיך נישט. איך וועל קומען אהיים, ווען מיין צייט וועט קומען."
דיין אנקל דזשאן".
— וואס איז דאס ? — האט געארג געפרעגט, — קאנט איר מיר דערקלערן דעם דאזיקן בריוו ?
— ווייזט מיר דעם בריוו, — האט ווענדלאנד געבעטן.
געארג האט אים דערלאנגט דעם בריוו, ווענדלאנד האט אים באטראכט אייניקע מאל און האט געפרעגט געארגן :
— קאנט איר אייער אנקלס האנט־שריפט ?
— ניט גאנץ גוט, — האט געארג גע־ענטפערט. — איך האב נאך פון אים גאנץ ווייניק בריוו דערהאלטן.
— דער בריוו איז א פאלשער !
— פון וואנען ווייסט איר עס ?
— קוקט אייך צו צו די בוכשטאבן ווענט איר זעען, ווי יעדער בוכשטאב איז אנ־דערש פארדרייט. דאס קומט פאר נאר ביי א נאכגעמאכטער האנטשריפט.
ווענדלאנד האט געוויזן געארגן און דעם אדוואקאט, ווי מען קאן דערקאנען א נאכ־געמאכטע האנטשריפט און ווי זי מוז זיין אנדערש, ווי דער אריגינעל.
— איך קען עס זייער גוט, — האט ווענדלאנד געזאגט, מיר איז שוין ניט איינמאל אויסגעקומען צו פארגלייכן אן עכטע האנטשריפט מיט א נאכגעמאכטער. אין אן עכטער האנטשריפט גייט ארום יעדע בוכשטאב פריי און רייז. עס איז אמת, אז עס זיינען דא קינסטלער, וועל־כע קאנען נאכמאן א פרעמדע האנטשריפט אזוי גוט, אז עס איז שווער צו דערקאנען; עס זיינען אבער ווידער דא קינסטלער וועלכע קאנען דערקאנען יעדע נאכגעמאכ־טע האנטשריפט און איך בין שטאלץ צו זאגן, אז איך בין אזא קינסטלער.
— צו וואס אבער זאל מען מיך שיקן א נאכגעמאכטן בריוו פון אנקל דזשאן ?
— האט גראף געארג געפרעגט.
— מען וויל אייך באראיקן. מען וויל נישט איר זאלט מעלדן דער פאליציי, אז אנקל דזשאן איז פארשוואונדן געווארן.
— האט ווענדלאנד געענטפערט. דאס איז אבער בעסער פאר מיר. דער ראזיקער בריוו באווייזט, אז אנקל דזשאן
מען האט אים געהייסן אנשרייבן א בריוו צו אייך, מען האט אים אבער ניט אוועק־געשיקט, זאגט דערן מען האט אים נאכגע־מאכט זיין האנטשריפט. איך קאן אייך איצט זאגן פעסט און זיכער, אז אין דריי טעג ארום וועל איך אייך ברענגען זיכע־רע אינפארמאציע, וואו אייער אנקל גע־פינט זיך.
זיי האבן נאך גערעדט א ווייל און דאן איז דער אדוואקאט מיט ווענדלאנדן צור ריקגעפאהרן קיין לאנדאן.
געארג האט זיך אביסל בארואיקט. ער האט אבער דאך ניט געקאנט איינזיצן אין דער היים, איז אים איינגעפאלן צו פאהרן צו מאדעמואזעל נאנאן. אפשר וויסט זי עפעס וועגן אנקל דזשאן. ער האט געהייסן איינשפאנען זיין קארעטע און איז געפאהרן צו מאדעמואזעל נאנאן.
ווען ער איז צוגעקומען צום הויז, וואו נאנאן האט געוואוינט, האט ער געפונען דאס הויז פארשלאסן. געארג האט אנגע־קלונגען עטלאכע מאל אבער קיינער האט אים ניט געענטפערט.
אזוי ווי ער איז אזוי געשטאנען און האט ניט געוואוסט וואס צו טאן, איז צו אים צוגעגאנגען אן ארימגעקליידעטער מאן און האט געפרעגט,
— איר דארפט האבן צו דער דאמע, וועלכע האט דא געוואוינט ?
— יא, וואו איז זי דען ?
— זי האט זיך ארויסגעצויגן פון דא־נען מיט א פאר שטונדן צוריק.
— וואוהין ? פון וואנען ווייסט איר עס ? — האט געארג אויסגערופן.

(ווייטערעס קומט)

1930 איז געווען א גלענצענדער יאר פאר דער נרייט־וועסט לייף אשורענס קאמפאני

דירעקטארס באריכט צו שערהאלדערס א גרוס פון דערמוטיקונג צום אלגעמיינעם פובליקום

פאקטן פון אנטשלאסענעם אינטערעס צו דער אלגעמיינער באפעלקערונג ווי אויך צו די פאליסיהאלדערס און שערהאלדערס, זיינען אנטפלעקט געווארן ביי דער יערלא־כער פארזאמלונג פון דער נרעיט־וועסט לייף אשורענס קאמפאני, וואס איז אפ־געהאלטן געווארן אין ווינניפעג דינסטאג, דעם 3טן פעברואר. דער גלענצנדער פראנ־רעס פון דער קאמפאני און איבערהויפט אי רשטארקע פאזיציע פון זיכערקייט אין אנגעוויזן געווארן אין דעם באריכט פון די דיירעקטארן און אין די רעדעס פון דעם פרעזידענט און דעם דזשענראל מענע־דזשער, און עס איז אנגעוויזן געווארן קאנאדעס פונדאמענטאלע שטארקייט אלס א פעלד אנצופירן גוט פארוואלטעט גע־שעפטן אויף א גרויסן מאשטאב.
דער קאמפאנים פינאנציעלער סטייט־מענט ווייזט אן ביזנעס אין קראפט אויף 614 מיליאן, 405 טויזנט און 447 דאלאר; אסעטסט באטרעפן 129 מיליאן, 147 טוי־זענט, 632 דאלאר און 5 סענט; אנגעוואק־סענע פראפיטן צו פאליסיהאלדער, נאך ניט צייטיק צו צאלן, 10 מיליאן, 559 טוי־זענט און 742 דאלאר; אומאנגרייפבארע פראפיטן און צופעליקער רעזערוו, 4 מיליאן, 413 טויזנט, 907 דאלאר און 37 סענט. דער גראס סורפלוס פארדינסטן פאר 1930 פון 6 מיליאן, 75 טויזנט, 327 דאלאר און 57 סענט איז געווען די גרעסטע אין דער קאמפאנים געשיכטע. דער סך הכל דיינער סורפלוס פון דער קאמפאני, נאכ־דעם ווי עס זיינען ארונטערגעשריבן גע־ווארן די אסעטס האט זיך איצט פאר־גרעסערט צו דריי מיליאן, 413 טויזנט, 907 דאלאר און 37 סענט, אויסשליסלאך פון דעם באלאנס און שערהאלדערס אקאונט.
דער שטאנד פון דער גרעיט־וועסט לייף אשורענס קאמפאני אלס איינע פון די בעסטע פראפיט צאלנדע קאמפאנים אויף דעם קאנטינענט, וועט אנגעהאלטן ווערן אין 1931 דורך דער פארזעצונג פון פראפיטן צו פאליסיהאלדערס אויף דער זעלבער ליבעראלער סקייל ווי אין די פרי־ערדיקע יארן, לויט דעם אנאנס פון דעם דזשענעראל מענעדזשער.
די ביזנעס אין קראפט האבן זיך פאר־גרעסערט אויף איבער 22 מיליאן דאלאר אין 1930 ניט געקוקט אויף דער פינאנצ־עלער דעפרעסיע וואס האט פאראורזאכט, אז א צאל פאליסיהאלדערס זאלן לאזן פאלן א טייל פון זייערע אינשורענס.
מר. סי. סי. פערגוסאן, דזשענעראל מע־נעדזשער האט אנגעוויזן אויף דעם גרויסן פרייזען סורפלוס און צופעליקן רעזערוו וואס האט אויסגעמאכט ארום פיר און א האלבן מיליאן דאלאר, מיט אסעטס באַ־דייטנד ארונטערגעשריבן.
דיירעקטאר וועגן דער אגריקולטור צו־קונפט אין קאנאדע, האט דער פרעזידענט, מר. דזשי. וו. עלען, קיי. סי. אנגעוויזן אז די איצטיקע סיטואציע אין אגריקול־טור קאן לאנג ניט אנהאלטן און אז פראס־פעריטעט וועט זיך צוריקקערן אין לאנד.

ווינניפעג ווינטער פראָליק

פעברואר 5-טן, 6-טן און 7-טן, 1931

ריווער פארק - אויפן ריווער

פון 8 ביז 12 נ. מ. יעדע נאכט — און שבת בייטאג

אלע סארטן ווינטער ספארטס און קאנטעסטן — גרויסער טאורטש לייט פאראד דעם 5טן פעברואר, 7.45 נ. מ., פון טראוולערס בילדינג, אויך "דאס דערבי" פון רעדוואוד בריק צום פראליק.

טשעמפיאנשיפ ספארטס שבת נאכמיטאג
גרענד פיינאל מאקאסין טאנץ אוף
שיינהייט קאנטעסט

אין אמפיטעאטער

מיט וועלכן עס איז פאראייניקט א "האוקי מעטש" ווערסיטי מיט עלמוואוד מיליאנערס.

שבת ביינאכט א "האוקי מעטש", 8 אזייגער

שיינהייט קאנטעסט און באל

9.30 אין אוונט

Semet-Solvay COKE

DOMESTIC

מער היץ — שפארט אויף אייער
ווייניקער אש — קאוק באהייצונג

אויב אייער דילער האט ניט קיין סעמעט סאלוועי דאמעסטיק קאוק
טעלעפאנירט 42411

JAMES MURPHY COAL CO. LTD.

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אנייס ליין"		פאר 3 מאנאטן,	$2.15
פאר א וואך, 20 ס	"	פאר 6 מאנאטן,	$4.00
פאר א מאנאט, 75 ס.	"	פאר 1 יאר,	$7.50

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פארטעדרש עוו. איבער לייטענאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס פראם אוו וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעקסנס.
פולער קורס פון לעקסנס $5.00.

R.B. ORMISTON
פלאָריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי אוו ניט דארפ
עס, איידער דארפן דאס אוו ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד,
וואודסטאק אוו א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S
פאר שליטן פארטיס
Phone 86 067 Evenings 23 258

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

We Pay Highest Prices
פאר אלטן גאלד, אלטן זילבער און
גאלד ברידזש ארבעט. מיר פארקויפן
רושעלרי, זייגערס, דיימאנד רינגס
צו נידריגסטע פרייזן.
703 MAIN ST. — PHONE 89 938

A. MUIR
אווטאריזירטער
רוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס אין באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אינשורענס

די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס,
פייער און אוטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר
קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס
און לאאנס אונזער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און געלט שיקנגס
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע גע־
שעפטן אין שטאט אוז אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 16 סוויטס, יער־
לאכער רענט $4.700. פארבייטן אויף א
הויז.
גראסערי און קאנפעקשאנערי, סטאק
$200, פיקסטשורס $125. מען קאן טאן
גוטע ביזנעס. רענט $10.00.
מיר קאנען צו אייך צופאסן יעדע ליין
ביזנעס, אדער אפארטמענט בלאקס, טע־
ראסעס און הייזער.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: צו פארזענטן ::
FOR RENT

צו פארזענטן א שיינעם דריי רום סוויט
אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט.
זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די",
טעלעפאן 56 668.

צו פארזענטן. צו פארקויפן אדער צו פאר־
בייטן אויף א שטאטיקער פראפערטי א
צוויי־שטאקיקע בריק געביידע אין בעניטא
מאנ. טעלעפאנט 56 483 אדער שרייבט
צו 290 באיר עווע., ווינניפעג.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט א ערשט קלאסיקן העברייאי־
שען לערער און אויך א לערערן פאר א
קינדער־גארטן. גוטע געהאלט צו די רייכ־
טיקע פערזאנען. זיך ווענדן צו דאס אידי־
שע וואָרט באקס 4085.

פארלאנגט צו דיינען א סטאר מיט צי־
מערן צו וואוינען. אין דער נאר ענד.
טעלעפאנירט 53 831.

* לייענט "דאס אידישע וואָרט" אייער *
* איינענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע *
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון ווינניפעג און *
* טערב קאנאדע. *

נאָר פאָר דאָס נאָנצע יאָר

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

11 רום פולי מאדערן הויז מיט הייסע וואסער באהייצונג, פאנאנדערטייל פאר 4 סוויטס. אוק־פלארס, אין בעסטן צושטאנד. רענט $87 א מאנאט. פרייז $4.000. א גרויסע מציאה.
גראסערי און קאנפעקשאנערי, אין א זייער גוטן געגנט אין שטאט, גארנטיר־טער $40.000 יערלאכער אומזאץ. דאס איז א גלענצנדע געלעגנהייט פאר דער פערזאן וואס באזיצט $3.000 און פאר־שטייט צו הענדלען אן ענגליש שפרעכנדן קונה.
געלט צו לייען אויף 7 פראצענט.
אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

גאראנטירטע גענוצטע קארס

אלע סארטן און מאדעלן
אויב איר ווילט אן עכטע גוטע גענוצטע
קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט
W. J. BOTTLE
Carter-Latter Motors Ltd.
Phone 89 367 Res. 502 179

קוילן קוילן

קעש פרייזן
מאָנאָגראַם
קוילן
לאמפ — — — — — $5.00
קאבל — — — — — $4.75
א טאן וועט אייך געבן מער היץ
פאר יערן דאלאר. הונדערטער
מענשן נוצן עס. מיר גאראנטירן
צופרידנהייט.
Winnipeg Coke & Coal Co.
Phone 57 061

אין פעלעס טעאטער

"די דאון פאטראל", איז דער נאמען פון דעם בילד וואס ווערט היינט געוויזן אין פעלעס טעאטער. דאס איז א דורכאויס ריידנדיק שפאנענדע בילד מיט ריטשארד בארטעלמעס און דאוגלעס פעירבענקס, דזשוניאר, אין די הויפט ראלן, צוזאמען מיט א גלענצנדן קעסט. עס ווערט אויך געוויזן א דורכאויס ריידנדיקע קאמעדיע, נייעס און פיטשורעטס. זעט די דאזיקע פראגראם. איר וועט זיך אמוזירן.

שיינע קאמעדיע גוט געשפילט אין וואקער

"נענסיס פרייזווייס אפעיר", די גלע־צנדע קאמעדיע וואס ווערט געשפילט היינ־טיקע וואך אין וואקער טעאטער ווערט זייער גוט אויפגענומען פון דעם עולם.
ליליען קריסטין שפילט א ראל וואס איז זייער גוט צוגעפאסט צו איר כאראקטער און זי שאפט א פראכטפולן טיפ. די ראל איז פאר איר באמת א טריאומפ.
אויך גארדאן מעקלאוד צוזאמען מיט דעם נאנצן אנסאמבל שפילן גלענצנד זיי־ערע ראלן.
"נענסיס פרייזווייס אפעריי", איז שפרר־דלריקע מאדערנע קאמעדיע" אינטערע־סאנט און אמוזירנד פון אנפאנג ביז'ן סוף.
מר. ד. מאהאליקס ארקעסטער שפילט זייער א צוציענדיקע מוזיקאלישע פראג־ראם.
פאר גוטער און שיינער פארווייליגג איז די דאזיקע קאמעדיע היינטיקע וואך אין וואקער טעאטער.

פאר דער מאונט כרמל קליניק

מרס. דזשא קעי, 64 קאטידראל עווע., פירט דורך. היינט א סילווער טיי, פון 2.30 ביז 2 אזייגער פארטאג, צו גונסטן דער קאנדידאטור פון איר זון הארווי, קאנדידאט פאר פרינץ צום מאונט כרמל קליניק פורים קארניוואל.

WALKER
CANADA'S FINEST THEATRE
טעלעפאן 28 683
היינט ביינאכט און די גאנצע וואך
מאטינעס מיטוואך און שבת
נענסיס פרייזווייס אפעיר
א שפרודלדיקע מאדערנע קאמעדיע
אוונטן, 25, 50 און 75 סענט
מאטינעס, 25 און 50 סענט

"איין־מינוט"
וואשינג מאשינען
דעמאנסטרייטארס
פון $50
בלויז 5 מאשינען. טראגן אן 1 יאריקע גאראנטיע.
זיינען גענוצט געווארן אין סטאר בלויז צו דעמאנסטרירן און זיי זיינען ווי נייע. קופערנער טאב, שווערער ניקעלנער אינגעווייד, פול סווינגינג רינגער און דזיוקע געפינישט
פאנט 181 80 פאר א דעמאנסטריישאן
321 נערי סטריט

NEW PALACE THEATRE

היינט
"די דאון פאטראל"
אויך קאמעדיע, נייעס, פיטשורעטס

קומט אלע

צו דעם
זונטאג טשאריטי קאנצערט
אין
קווינס טעאטער
זונטאג דעם 8טן פעברואר
8.30 אוונט
דאס איז צו גונסטן דער
מאונט כרמל קליניק
א גוטער צוועק פאר אייך צו שטיצן

ווי אזוי איין פרוי האט פארלארן 47 פונט פעטס

"איך האב געגומען קרושען זאלצן פאר ארום דריי מאנאטן. איך האב פארטגע־זעצט צו נעמען איין טיילעפל אין ווארי־מער וואסער יעדן פרימארגן. איך האב דאסאלסט געוואוינן 217 פונט. שטענדיק געליטן ווייטיקן אין מיין פלייצע. בויך און זייטן.
"איצט בין איך צופרידן צו זאגן, אז איך בין א געזונטע פרוי. פיל א סך שטאר־קער, יאגן אינגער און מיין וואג איז 170 פונט. ניט בלויז פיל איך בעסער, נאר איך זע אויך אויס בעסער. אזוי זאגן אלע מיינע פרייזנט.
"איך וועל שוין מער קיינמאל ניט זיין אן "קרושען סאלסט", וועל קיינמאל ניט אויפהערן צו נעמען מיין טעגלאכע דאזע און בין מער ווי צופרידן צו רעקאמענ־דירן עס פאר דער גרויסער גוטסקייט וואס עס געפינט זיך אין דעם". מרס. ס. א. סאלאמאן.
"נ.ב.— איר וועט אפשר דיינקען אז איך איבערטרייב דורך שרייבן אזא לענ־גערן בריוו אבער אויפריכטיק, איך פיל אזויפיל שולדיק צו אייך פאר ארויסגעבן אזא וואונדערבארן זאלץ, אז איך קאן ניט זאגן נענוג".

ב. בראנשטיין וועט ריידן וועגן אידישער גנינה

ב. בראנשטיין

ב. בראנשטיין וועט רעפערירן פריי־טאג, דעם זעקסטן פעברואר, 8.30 אוונט אין פאלקס שול פארנס איבער דער שע־מע: "דער מהות פון דער אידישער גנינה" מיט אילוסטראציעס, באלייט פון דער באקאנטער פיאניסטן לעאנארא סיל־ווערמאן.
ב. בראנשטיין איז גוט באקאנט דער וויניפעגער אידישער באפעלקערונג, סעפ־ציעל אלס מוזיקער. ער איז דער איינ־ציקער מוזיק לערער אין די וויניפעגער אידישע שולן און דער אנפירער פון דעם נעזאנגס פאראיין. ער באצייט זיך ערנסט מיט גרויס אינטערעס צו זיין אר־בעט. אין וועלכער ער איז דערפאלגרייך.
עס ווערט דערוואַרטעט, אז דער ווינ־ניגער אידישער עולם וועט די געלעגנ־הייט אויסנוצן און קומען צו דער באַ־שטימטער צייט, אין אויבנדערמאנטן פלאץ.

1930 איז געווען א גלענצענדער יאר פאר דער נרייט-וועסט לייף אשורענס קאמפאני

דירעקטארס באריכט צו שערהאלדערס א גרוס פון דערמוטיקונג צום אלגעמיינעם פובליקום

"קאנאדע" האט ער געזאגט, "קאן פראדו־צירן שפיין צו א נידעריקן קאסט און דערפאר וועט זי אפשר זיין איינע פון די ערשטע לענדער צו קומען צו זיך פון דער איצטיקער וועלט־פארשפרייטער דעפרע־סיע ווען די לאגע וועט זיך ענדערן צום נארמאלן צושטאנד".
אין דעם באריכט ווערט אנגעוויזן, אז אלע אינוועסטמענטס פון דער גרעטע לייף, זיינען זייער זיכערע און שטארקע, און אז די קאמפאני געפינט זיך איצט אין א גלענצנדן צושטאנד.

וואפלס! וואפלס! וואפלס!

ליידים: ליידים:

אט איז אייער געלעגנהייט צו באזיצן אן עכטן האטפאינט בראמיאס פיניש וואפל אייזן, איינגעריכטעט מיט חיץ אנווייזער, צו זייער ספעציעלע טערמינען פון $1.00 איינ־צאלן, $2.00 א מאנאט פאר 7 מאנאטן.
טעלעפאנירט אונז פאר אייער אָרדער און שטעלט צופרידן די גאנצע פאמיליע.

ספעציעלער אנבאט
מיט יעדער איינצאלונג פון $5.00, וועלן מיר דעלי־ווערן א האלבן גאלאן ריינעם מייפל סירופ פאר דער קליינער סומע פון 25 סענט.

WINNIPEG ELECTRIC COMPANY
"אייער גאראנטיע פאר גוטער באדינונג"
511 SELKIRK AVE. POWER BLDG.
1841 Portage Ave., St. James—Marion and Tache, St. Boniface